KONGL. MAJ:TS OCH RIKETS KAMMARRÄTTS

UNDERDÅNIGA UTLÅTANDE

ÖFVER

SKATTEREGLERINGSKOMITÉNS

DEN 17 AUGUSTI 1881 AFGIFNA

FÖRSLAG TILL FÖRORDNING

ANGÅENDE

BEVILLNING AF FAST EGENDOM SAMT AF INKOMST.

STOCKHOLM 1882.
KONGL. BOKTRYCKERIET.
P. A. NORSTEDT & SÖNER.

Stormäktigste, Allernådigste Konung!

Genom nådig remiss den 7 Oktober 1881 har Eders Kongl. Maj:t, med öfverlemnande af ett utaf Skattereglerings-komitén den 17 nästförutgångne Augusti afgifvet underdånigt förslag till

Förordning angående bevillning af fast egendom samt af inkomst, behagat anbefalla Eders Kongl. Maj:ts och Rikets Kammarrätt att öfver berörda förslag infordra Öfverståthållareembetets och Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvandes i rikets samtlige län underdåniga utlåtanden samt att dermed jemte eget underdånigt yttrande öfver förslaget till Eders Kongl. Maj:t inkomma.

Sedan, uppå anmodan af Kammarrätten, Öfverståthållareembetet och Eders Kongl. Maj:ts samtlige Befallningshafvande afgifvit och till Kammarrätten insändt sådana utlåtanden, får Kammarrätten samma utlåtanden härmed i underdånighet öfverlemna samt för egen del underdånigst anföra följande.

Af den skrifvelse, hvarmed Rikets vid 1859 och 1860 årens riksdag församlade Ständer till Kongl. Maj:t i underdånighet öfverlemnade den Bevillningsstadga, som till sina hufvudgrunder ännu är gällande, framgår, att Rikets Ständer sökt att i nämnda stadga, så vidt möjligt varit, fullständigt genomföra den i Bevillningsstadgan af den 6 April 1858 uttalade grundsatsen om jemlik beskattning af all inkomst. För vinnande af detta ändamål hade Rikets Ständer funnit nödvändigt att, med inskränkande af de talrika undantag från omförmälda allmänna regel, som i 1858 års Bevillningsstadga funnos, och med borttagande af då brukliga minimiafgifter för vissa näringar och yrken, bestämma bevillningsprocenten lika för alla och så låg som möjligt samt att göra beskattningen i allmänhet beroende af särskild taxering. Tillämpning på fast egendom af grundsatsen, att bevillningen efter andra artikeln i Bevillningsstadgan skulle utgå med lika procent af all behållen inkomst, borde följaktligen leda dertill att jemväl den af fastighet härflytande afkomst skulle årligen till värde uppskattas. Då emellertid så många svårigheter mötte för en sådan uppskattnings behöriga verkställande, att något praktiskt resultat deraf ej vore att påräkna, syntes det Rikets Ständer lämpligast, att bevillning af fast egendom, såsom dittills skett, beräknades efter egendomens kapitalvärde,

uppskattadt efter mera allmängiltiga och tillförlitliga grunder än dem, som tillförene tillämpats, men med fästadt afseende å de för hvarje egendom förekommande särskilda förhållanden. I följd häraf beslöto Rikets Ständer, att den allmänna bevillningen efter andra artikeln i Bevillningsstadgan skulle fördelas i a) bevillning af fast egendom och b) bevillning för inkomst af kapital eller arbete, hvarjemte af särskilda skäl föreskrefs, att fastighetsbevillningen skulle utgå med olika procent för jordbruksfastighet och för all annan fastighet.

De sålunda i Bevillningsförordningen den 17 Maj 1861 införda och i sedermera utfärdade bevillningsförordningar bibehållna bestämmelser derom, att bevillningen efter andra artikeln bevillningsstadgan skall utgå: för jordbruksfastighet med 3 öre för hvarje fulla 100 kronor af uppskattningsvärdet och för all annan fastighet med 5 öre för hvarje fulla 100 kronor af samma värde äfvensom för all inkomst vare sig af kapital eller af arbete med en procent, beräknad å behållna inkomstbeloppet, hafva i nu förevarande af Skattereglerings komitén afgifna förslag till Förordning angående bevillning af fast egendom samt af inkomst icke undergått annan förändring än den, att bevillningen för jordbruksfastighet blifvit höjd till 5 öre för hvarje fulla 100 kronor af fastighetens uppskattade värde. Denna förhöjning har dock af Komitén föreslagits blott under den uttryckliga förutsättning, att grundskatter samt rustnings- och roteringsbesvär, hvilka hittills ur skattesynpunkt hållit jordbruksfastigheten och jordbruksnäringen i en undantagsställning, varda afskrifna. Under samma förutsättning har Komitén vidare föreslagit bestämmelser i det syfte, att jordbruksidkaren skulle i samma mån som alla öfriga yrkesidkare beskattas för sin genom yrkets utöfning förvärfvade behållna inkomst, såvidt densamma ej blifvit genom fastighetsbevillningen beskattad.

Innan Kammarrätten yttrar sig angående de särskilda bestämmelserna i det af Komitén framlagda förslag, anser sig Kammarrätten böra framställa den erinran, att, ehuru Komitén

uttryckligen betonat, att förslaget tillkommit under förutsättning att grundskatter samt rustnings- och roteringsbesvär varda afskrifna, Komitén likväl ej ens antydt, att med de föreslagna bestämmelserna åsyftats att bereda statsverket någon nämnvärd ersättning för den förlust, som genom dessa skatters och besvärs afskrifning komme att uppstå, än mindre uppgjort någon beräkning i ändamål att ådagalägga i hvad mån en årlig statsinkomst, motsvarande det af den Förberedande Skattejemkningskomitén, enligt dess underdåniga betänkande af den 20 Oktober 1876, till tio millioner kronor antagna värdet af grundskatter, rustning och rotering, samt derutöfver tilläfventyrs erforderliga medel för införande och underhållande af en betryggande arméorganisation i indelningsverkets ställe skulle genom antagande af ifrågavarande förslag kunna erhållas.

I den vid förslaget fogade »allmänna motivering» (p. 72) anföra Komiterade, hurusom »jordbruksfastighets likställighet ur bevillningssynpunkt och jordbruksnäringens införande i kretsen af de yrken, för hvilkas behållna afkastning en inkomstbevillning skall erläggas, äro i den afdelning af Bevillningsförordningen, som inrymmer sjelfva skattelagen, de båda hufvudsakliga förändringar, som Komiténs förslag innehåller.» Förslaget gifver också vid handen, att de i nu gällande Bevillningsstadga af den 15 Oktober 1880 befintliga hufvudgrunder för utgörande af bevillning efter andra artikeln i samma stadga i öfrigt icke blifvit af Komiterade förändrade. Vid sådant förhållande synes det kunna antagas, *att Komiterade velat inskränka sina åtgöranden vid reformeringen af grunderna för bevillningens utgörande till att i allmänhet söka åvägabringa den likställighet skatteföremålen emellan, som må betingas af den utaf Komiterade förutsatta afskrifning af grundskatterna samt rustnings- och roteringsbesvären.*

Det är med en sådan uppfattning af syftet med Komiténs förslag, som Kammarrätten nu öfvergår till en närmare granskning af förslaget och till skärskådande, i hvad mån de af Komite-

rade föreslagna bestämmelser kunna anses vara med rättvisa och billighet förenliga samt i praktiskt afseende gagneliga och utförbara.

De i nu gällande bevillningsstadga under »Art. II» förekommande bestämmelser motsvaras af den del af Komiténs förslag, som inrymmer sjelfva *skattelagen*. Denna afdelning i förslaget innefattar i afseende å uppställningen vissa afvikelser från nu gällande bevillningsstadga, i det att, såsom Komiterade i »allmänna motiveringen» (p. 74) yttra, »ett försök blifvit gjordt att mera systematiskt ordna föreskrifterna om skattesatser och skatteföremål, skattesubjekt, taxeringsgrunder, medgifna undantag, befrielser och lindringar samt orten för bevillningens påförande».

Jemte det Kammarrätten gifver sitt fulla erkännande åt det myckna förtjenstfulla i det af Komiterade på den nya uppställningen af bevillningsförordningens stadganden nedlagda arbete, kan Kammarrätten dock icke undertrycka den uppfattningen, att bemödandet att systematisera måhända uti ett eller annat fall gått något för långt, likasom det torde böra uppmärksammas, att förslaget, vid sidan af de från nu gällande bevillningsstadga hemtade, mera eller mindre omflyttade och förtydligade bestämmelser, innehåller vissa alldeles nya stadganden, de der icke kunna anses betingade af Komiténs ofvan omförmälda förslag till ändring i sjelfva hufvudgrunderna för bevillningens utgörande, och för hvilka åtminstone i åtskilliga fall motiv ej anförts.

Häraf har ock blifvit en följd, att de af Komitén föreslagna speciela bestämmelser i författningsförslaget gjorts till föremål för en mera vidlyftig och i detalj gående granskning hos såväl Kammarrätten som flere af Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvande, än som eljest torde hafva erfordrats.

Ehuru det kunde synas vara lämpligt att vid granskningen af förslagets särskilda bestämmelser i allmänhet följa den ordning,

hvaruti dessa bestämmelser i förslaget förekomma, nödgas dock Kammarrätten redan i början härifrån afvika, då Kammarrätten nu går att afgifva yttrande öfver Komiténs förslag angående *förhöjning af bevillningen för jordbruksfastighet samt beskattning för inkomst af jordbruksnäring*, enär de särskilda bestämmelserna härom synas böra i ett sammanhang behandlas.

De vigtigaste stadgandena härutinnan återfinnas i förslagets

§§ 1, 3, 7 och 9.

I den »allmänna motiveringen» (p. 71) hafva Komiterade framhållit, hurusom den med förslaget åsyftade likställighet emellan skatteföremålen, enligt Komiterades tanke, kräfde icke blott att egarne af jordbruksfastighet förlorade den undantagsställning, de i fråga om fastighetsbevillningen hittills intagit, utan äfven att jordbruksidkaren i samma mån som alla öfriga yrkesidkare beskattades för sin genom yrkets utöfning behållna inkomst, hvartill Komiterade dock fogat den förklaring, att med nämnda beskattningsbara inkomst skulle afses det belopp, hvarmed egendomens afkastning möjligen öfversköte hvad som redan blifvit genom fastighetsbevillning beskattadt. Vid sidan af jordens alstrande förmåga förefunnes nemligen vid en ordnad jordbruksrörelse åtskilliga andra beskattningsbara faktorer, såsom dels det för rörelsens drifvande erforderliga, i inventarier och kreatursstock nedlagda eller eljest använda kapital, dels ock produkten af jordbrukarens personliga arbete samt de af honom i hans egenskap af jordegare eller arrendator åtnjutna, sällan i penningevärde uttryckta och derföre vanligen förbisedda förmåner af allehanda slag.

I öfverensstämmelse med dessa åsigter hafva Komiterade föreslagit, att bevillningen för jordbruksfastighet skulle likasom för all annan fastighet utgå med fem öre för hvarje fulla etthundra kronor af det värde, hvartill fastigheten blefve i hvarje särskildt fall uppskattad, samt att inkomstbevillning skulle med samma skattesats, som för inkomst i allmänhet är bestämd, utgöras för den inkomst och förmån af jordbruksfastighet, som egaren genom

bedrifvande af jordbruksrörelse, försäljning af skog, utarrendering eller på annat sätt förvärfvade, allt till så stor del, som öfverstege ett belopp af fem för hundrade af egendomens taxeringsvärde, hvilket belopp skulle anses vara genom fastighetsbevillning beskattadt, äfvensom att arrendatorer af vare sig staten eller annan egare tillhörig jordbruksfastighet skulle erlägga inkomstbevillning för all den inkomst och förmån, som arrendatorn genom arrendet åtnjöte.

Ehuru Kammarrätten lika med Komiterade anser, att borttagandet af de å jorden hvilande grundskatter samt rustning och rotering ovilkorligen fordrar läggande af högre bevillning på jordbruket än den nu utgående, kan Kammarrätten likväl af skäl, som här nedan skola angifvas, icke biträda Komiterades förslag i hvad det afser att beskatta afkastning af jordbruksfastighet till en del medelst fastighetsbevillning och till en annan del medelst inkomstbevillning. De betänkligheter Kammarrätten funnit mot antagandet af Komitéförslaget i denna del, hafva hufvudsakligen uppstått dels af hänsyn till de praktiska svårigheterna vid förslagets tillämpning, dels ock af sannolikheten deraf att den föreslagna särskilda beskattningen af en del utaf jordbruksrörelsens afkastning icke komme att för staten medföra någon nämnvärd inkomst.

Såsom det hufvudsakligaste skälet dertill, att i fråga om fast egendom afvikelse ansågs böra ega rum från grundsatsen att bevillningen skulle utgå med viss procent af all behållen inkomst, angåfvo Rikets Ständer vid 1859 och 1860 årens riksdag, på sätt här ofvan redan är omförmäldt, de många svårigheter, som mötte för behörigt verkställande af en årligen skeende uppskattning af den utaf fastighet härflytande afkomst. Särskildt beträffande uppskattning af jordbruksfastigheters afkastning anförde Rikets Ständer i sin underdåniga skrifvelse af den 28 Oktober 1860, att, då de fleste egare af jordbruksfastighet i anseende till bristande eller ofullständig boktöring icke ens sjelfva kunde uppgifva sin behållna afkomst, en beräkning deraf, verkställd genom andre personer, naturligtvis skulle blifva än mera vacklande och otillförlit-

lig. För Kammarrätten synes det också uppenbart, att svårigheterna att i hvarje särskildt fall till rätta beloppet i penningar beräkna afkastningen af en jordbruksfastighet äro af den beskaffenhet, att de icke utan särskilda, vidtomfattande åtgärder kunna aflägsnas. Den afkastning, en jordbruksfastighet lemnar, blir nemligen i allmänhet af jordbrukaren till ej obetydlig del omedelbart använd för tillfredsställandet af hans egna, hans familjs och tjenares behof utan någon slags anteckning om myckenheten af det använda eller någon uppskattning af det värde, hvartill de använda naturaprodukterna af hvarjehanda slag rätteligen bort med hänsyn till de vid de särskilda förbrukningstiderna möjligen vexlande försäljningsprisen upptagas. Då afkastningen således icke i sin helhet afyttras, förekommer här ej den produkternas omsättning i penningar, som inom andra näringsgrenar i väsentlig mån underlättar bestämmandet af bruttoinkomsten. Beräkningen af nettoinkomsten af jordbruksfastighetens afkastning är förenad med icke mindre svårighet. Driftskostnaderna antaga nemligen till en stor del formen af naturaprestationer; och det torde för öfrigt ligga i sakens natur, att gränsen mellan hvad som rätteligen bör hänföras till omkostnader för jordens bruk och hvad som användes till jordbrukarens underhåll är särdeles obestämd. Under sådana förhållanden skulle jemväl en vidlyftig och detaljerad bokföring vid jordbruksrörelse, äfven om den allestädes vore införd, med all sannolikhet för beskattningsändamål visa sig föga tillfredsställande. Komiterade sjelfva hafva i den »allmänna motiveringen» (p. 70) i fråga om den rena inkomstskatten ansett densammas införande i vårt land vara otillrådligt, bland annat, af det skäl, att, medan inom de flesta andra näringsgrenar än jordbruket inkomsten helt och hållet eller till öfvervägande del ikläder sig penningens lätt skönjbara och beräkneliga form, representeras, i fråga om jordbruksafkastning, inkomsten af naturaprodukter och förmåner, hvilka ofta blott i ringa mån omsättas i penningar. Detta skäl, som Komiterade funnit användbart för afstyrkande af förslag om införande af en ren inkomstskatt, synes också tala

emot Komiterades förslag om beskattning af en del af jordbruksfastighets afkastning medelst inkomstbevillning.

Beträffande det sannolika finansiela resultatet af Komiténs förslag i sistnämnda del, får Kammarrätten till en början erinra derom, att, sedan den Förberedande Skattejemkningskomitén i betänkandet den 20 Oktober 1876 i fråga om beskattning af jordbruksfastighets afkastning framstält förslag, som i principielt afseende gick i samma riktning som Skattereglerings komiténs nu förevarande förslag, samt vid 1878 års riksdag motioner väckts om antagande af Skattejemkningskomiténs berörda förslag, samma års riksdags Särskilda Utskott i häröfver afgifvet betänkande yttrade, bland annat, att, äfven om man med biträdande af motionärernes åsigt ville ålägga jordegaren eller arrendatorn skyldighet att erlägga bevillning för den inkomst, han utöfver räntan å fastighetens kapitalvärde eller det utgjorda arrendet åtnjöte, bevillningen sannolikt icke komme att lemna någon betydligare afkastning. I detta afseende hade Utskottet uppgjort en beräkning i ändamål att ådagalägga, hurusom, då man toge i betraktande, å ena sidan, de för år 1874 fastställda taxeringsvärden och, å andra sidan, de i bevillningsstadgans 8 § förekommande bestämmelser derom att, när den skattskyldiges sammanräknade årsinkomster understego 400 kronor, bevillning för inkomst af kapital eller arbete icke egde rum och att när årsinkomsterna ej öfverstego 1,800 kronor, 300 kronor af inkomsten från kapital eller arbete voro från bevillning fria, bifall till motionärernas förslag skulle leda dertill, att egare af omkring 44 procent af fastighetsvärdet i hela riket skulle blifva befriade från bevillning för inkomst af i jordbruksnäringen nedlagdt kapital och arbete samt egare af ytterligare omkring 41 procent af berörda fastighetsvärde berättigade till omförmälda lindring, hvartill komme att från inkomstbeloppet borde afräknas icke blott löner till egendomsförvaltare och andra vid jordbruket anstälde personer m. m., utan äfven ränta å skuld. I fråga om beloppet af sistnämnda afdrag anmärkte Utskottet, att Justitiestatsministerns berättelse för

år 1874 gåfve vid handen, att kapitalbeloppet af de samma år å landet beviljade och förnyade inteckningarne uppgick till inemot 85 millioner kronor.

Nu har visserligen Skatteregleringskomitén af skäl, som i den »allmänna motiveringen» (p. 70 och 71) angifvas, ansett att vid fastighetsbevillningens bibehållande intet skuldafdrag borde få ega rum, men deremot funnit billigt, att jordbrukaren, i likhet med hvad redan vore öfriga yrkesidkare medgifvet, borde ega rätt att från sin beskattningsbara inkomst göra skäligt afdrag för ränta å det till rörelsens bedrifvande *upplånade* kapital, hvilket afdrag dock, till förebyggande af missbruk, ej finge sättas högre än till hvad som utgjorde ränta å ett kapitalbelopp, motsvarande 20 procent af fastighetens taxeringsvärde. Enligt förslagets 9 § mom. 2 är vidare jordbrukaren, likasom annan yrkesidkare, berättigad till afdrag för omkostnader för rörelsens bedrifvande, såsom arrende- eller hyresafgift, underhåll af fastighet och inventarier, aflöning, föda och öfriga kostnader för de i och för rörelsen använda biträden och arbetare m. m. Slutligen bör uppmärksammas, att de i författningsförslagets 10 § mom. 1 förekommande bestämmelser angående dels total befrielse från, dels lindring vid utgörande af bevillning för inkomst af kapital eller arbete äro tillämpliga jemväl i fråga om jordbruksidkarens beskattning för inkomst af rörelsen. Enligt dessa bestämmelser har det skattefria existensminimum höjts från 400 kronor till 500 kronor, samt, då den skattskyldiges sammanräknade årsinkomster understiga 1,200 kronor, 450 kronor, och då årsinkomsterna understiga 2,000 kronor, 300 kronor af inkomsten utaf kapital och arbete befriats från beskattning, hvarförutom det bevillningsfria beloppet undantagsvis kan ökas med högst 200 kronor.

Med hänsyn till de af Komiterade sålunda föreslagna bestämmelser angående rätt till afdrag vid beräkning af beskattningsbara inkomsten af jordbruksrörelse samt angående frihet från och lindring i bevillningens utgörande anser Kammarrätten, i

likhet med hvad en af Komiténs ledamöter och flere af Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvande sökt visa, det kunna antagas såsom sannolikt att, äfven om Komiténs förslag uti nu ifrågavarande del — i motsats till den af Kammarrätten här ofvan och de allra fleste af Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvande uti de af dem afgifna underdåniga yttranden uttalade åsigt — skulle befinnas vara praktiskt utförbart och icke leda till en i de flesta fall godtycklig uppskattning, den ökade bevillning, som skulle genom det föreslagna beskattningssättet erhållas, komme att inskränkas till ett så ringa belopp, att den dermed afsedda fördel för statsverket dels i och för sig blefve utan synnerlig betydelse och dels ingalunda kunde anses motväga de med detta beskattningssätt förenade stora olägenheter.

Jemte det Komitén under förutsättning af grundskatternas samt rustnings- och roteringsbesvärens afskrifning föreslagit omförmälda särskilda beskattning af jordbrubsrörelsens afkastning, har Komitén i mom. c af § 7 infört stadgande derom att inkomstbevillning skall erläggas äfven för hyresinkomst eller hyresvärde af annan fastighet än jordbruksfastighet, till så stor del, som öfverstiger ett belopp af fem procent af fastighetens taxeringsvärde, hvilket belopp anses vara genom fastighetsbevillning beskattadt. I afseende härå yttra Komiterade i den »allmänna motiveringen» (p. 72), att under vissa förutsättningar och vid gynsamma konjunkturer såväl arrendevärden och jordbruksnärings afkastning, som hyror och hyresvärden antagligen torde kunna öfverstiga det belopp, som genom fastighetsbevillning beskattats, samt att äfven detta öfverskjutande belopp bort utgöra föremål för bevillnings påförande. Härvid anser sig Kammarrätten böra erinra, att ifrågavarande inkomstbevillning, som, på sätt här ofvan närmare utvecklats, torde endast i ringa mån komma att drabba jordbruksidkarne, deremot kan varda ganska känbar för egarne af »annan fastighet», hvilka senare dock icke hafva att påräkna några mot den nya bördan svarande lättnader.

Ehuru Kammarrätten således, hufvudsakligen af här ofvan angifna orsaker, anser sig böra afstyrka antagandet af Komiténs förslag i hvad det afser sättet för beskattning af jordbruksnäringens afkastning, kan dock Kammarrätten ej annat än instämma i Komiterades åsigt att, i händelse afskrifning af grundskatter samt rustnings- och roteringsbesvären verkställes, egare af jordbruksfastighet ej bör undgå skatt för den del af sina inkomster och förmåner af fastigheten, som icke beskattats genom den af Komitén föreslagna fastighetsbevillning 5 öre för hvarje fulla 100 kronor af egendomens uppskattade värde. I fråga om sättet för åvägabringande af en sådan beskattning håller Kammarrätten före, att uppskattning af jordbruksfastighets afkastning bör, med afseende å svårigheten att uppställa andra, mera tillförlitliga beräkningsgrunder, ega rum efter ett antaget, för hela den jordbruksidkande klassen gemensamt medeltalsförhållande. Komiténs Ordförande, Landshöfdingen m. m. Grefve Robert De la Gardie, som i en af honom afgifven, vid komitébetänkandet fogad reservation framstält ett från flertalets mening afvikande förslag till beskattning af jordbruket, har också på, såsom det synes Kammarrätten, goda grunder framhållit den åsigten, att man, i fråga om uppskattning af inkomst af jordbruk, hädanefter såsom hittills ovilkorligen är hänvisad till att antaga vissa medelsiffror, men att, under förutsättning af de bördors aflyftande, som hittills varit fästade särskildt vid jorden, intet hinder — likasom ingen särdeles svårighet — numera möter för att vid ett sådant antagande träffa verkligheten så nära som möjligt. På i reservationen närmare angifna grunder har Grefve De la Gardie ansett inkomsten af jordbruksrörelse i allmänhet kunna beräknas till ett belopp, motsvarande sex procent å egendomens saluvärde, samt framstält det förslag, att *jordbruksfastighet skulle i enlighet med de i Komiténs förslag bestämda grunder uppskattas till visst taxeringsvärde och bevillning, der sådan bör erläggas, utgöras med sex öre för hvarje fulla etthundra kro-*

nor af berörda taxeringsvärde, utan rättighet till afdrag för skuld.

Då de brister, som Kammarrätten ur ofvan omförmälda tvenne synpunkter anmärkt vid Komiténs förslag, icke torde vidlåda berörda, af Komiténs Ordförande framstälda förslag, anser sig Kammarrätten böra förorda det sistnämnda, hvilket biträdts af en utaf Komiténs ledamöter och tillstyrkts af flertalet utaf Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvande, till antagande i hufvudsakliga delar.

I följd häraf torde böra stadgas, att bevillning af fast egendom skall utgå: för *jordbruksfastighet* med 6 öre för hvarje fulla etthundra kronor af fastighetens uppskattade värde och för *all annan fastighet* med 5 öre för hvarje fulla etthundra kronor af samma värde, äfvensom att *arrendator af sådan staten tillhörig fast egendom, för hvilken bevillning icke utgöres*, skall erlägga bevillning med 2 öre för hvarje fulla etthundra kronor af fastighetens uppskattade värde.

Fiske, som är i jordebok särskildt upptaget, lärer i händelse af räntans afskrifvande böra räknas till jordbruksfastighet och *frälseränta* till annan fastighet.

Komitépluralitetens förslag att medelst inkomstbevillning beskatta en del af jordbruksfastighetsegarens inkomst af fastigheten har Grefve De la Gardie bibehållit, i hvad detsamma afser *sådan inkomst, som erhålles genom försäljning från skog eller torfmosse.* Då bemälde reservant ej anfört några särskilda skäl derför att sålunda erhållen inkomst, i motsats till hvad de i nu gällande bevillningsstadga fastställda beskattningsgrunder föranleda, bör genom inkomstbevillning beskattas, lära de af Komitén i detta hänseende angifna skäl hafva varit äfven för reservanten bestämmande. Om man då tager Komiténs berörda förslag i närmare betraktande, såfinner man, hurusom Komitén uti författningsförslagets § 3 mom. 1, som innehåller allmänna bestämmelser angående uppskattningen af fast egendom, infört ett stadgande derom att, enär inkomst genom försäljning af

skog eller torf beskattas enligt § 7: c i förslaget, torfmosse och växande skog böra tagas i betraktande endast i den mån de anses erforderliga till husbehof. I fråga härom yttra Komiterade i den »speciela motiveringen» (p. 77) följande: »De nya stadganden, som i denna § influtit rörande uppskattningen af växande skog och torfmosse, betingas af det kända förhållandet, att en fullt tillfredsställande uppskattning af dessa föremåls kapitalvärde är lika svår, som uppskattningen af deras afkastning är lätt. Det blir en obillighet att vilja i fastighetens taxeringsvärde inbegripa hvad som kanske först efter årtionden kan hafva utbildat sig till ett afkastning gifvande kapital.»

De af Komiterade sålunda anförda skäl torde dock befinnas mindre hållbara. Hvad först beträffar det senare af nämnda skäl eller den förmenade obilligheten af att i fastighets taxeringsvärde inbegripa växande skog och torfmosse, der desamma icke utbildat sig till ett afkastning gifvande kapital, så vill det synas vara lika obilligt att i alla de tvifvelsutan ganska ofta förekommande fall, då berörda »utbildning» redan är för handen, lemna denna omständighet utan afseende vid bestämmande af fastighetens taxeringsvärde. Det förra skälet, eller svårigheten att erhålla en fullt tillfredsställande uppskattning af de ifrågavarande föremålens kapitalvärde, synas Komiterade sjelfve icke hafva tillerkänt någon större betydelse, då de i förslaget inrymt bestämmelse derom att torfmosse och växande skog skola vid taxeringsvärdets åsättande »tagas i betraktande» — hvarmed lärer böra förstås: till kapitalvärde uppskattas — i den mån de anses erforderliga till husbehof. Hvad särskildt angår skog, har nyssnämnda, af Komitén befarade svårighet icke utgjort något hinder för Komitén att i § 2 mom. *a*) föreslå, att fastighetsbevillning efter den allmänna grunden — viss skattesats af fastighetens uppskattade värde — skall af innehafvaren utgöras för skogsområde, som blifvit upplåtet till bergs-

handteringens understöd, till sågverk, kanalbolag, stad eller annan menighet, dervid Komiterade i den »speciela motiveringen» (p. 76) betonat, att, då syftet med den föreslagna nya formuleringen af nämnda § varit att i beskattningen indraga äfven allmänningarne, det vid nämnda § vore fråga allenast om värdet af sjelfva skogsområdet, hvaremot årsafkastningen fortfarande borde, der den till delegarne utdelades, upptagas bland vederbörande hemmans beskattningsbara förmåner.

Vid skärskådandet af Komiténs förslag att medelst inkomstbevillning beskatta den inkomst, egare af jordbruksfastighet kan erhålla genom försäljning från skog eller torfmosse, har Kammarrätten ur flere synpunkter funnit anledning att afstyrka samma förslag. Då det förhållande att en jordbruksfastighet eger tillgång på skog eller torfmosse naturligen i samma mån som denna tillgång är af mera afsevärd betydenhet måste vid fastighetens försäljning utöfva inflytande på köpeskillingens storlek, samt värdet af fast egendom enligt § 1 i Komiténs förslag till instruktion för taxeringsmyndigheterna skall, såsom jemväl nu är stadgadt, bestämmas med ledning af, bland annat och i främsta rummet, den för sådan egendom, som blifvit under loppet af en viss tidsperiod försåld, senast betingade köpeskilling, skulle bifall till Komiténs ofvan omförmälda förslag i tillämpningen leda dertill, att vid taxeringsvärdets åsättande antingen föreskriften om köpeskillingens tagande till norm för taxeringsvärdet måste lemnas å sido, eller ock taxeringsmyndigheterna finge anställa mera eller mindre vidlyftiga beräkningar för att erhålla kapitalvärdet å den del af skogen eller torfmossen, som utöfver hvad som kunde anses till husbehof erforderligt borde vid fastighetstaxeringen undantagas. Hvartdera af dessa begge alternativ skulle otvifvelaktigt medföra att särdeles i skogrika trakter, der skogens storlek och beskaffenhet utgjort de väsentligaste faktorerna vid bestämmandet af köpeskillingens belopp, fastighetens taxeringsvärde komme att sättas vida under densammas verkliga värde. Då af-

kastning af skog eller torfmosse naturligen ej bör särskildt beskattas i annan händelse än den att försäljning verkligen skett och lemnat behållen inkomst, men försäljning från skog eller torfmosse icke kan hänföras till sådan stadigvarande, år efter år fortgående verksamhet, som är betecknande för jordbruksnäringen, utan är att anse såsom en mera tillfällig förvärfskälla, lärer vid denna inkomsts uppskattande ledning ganska ofta icke kunna, såsom Komiterade i fråga om beskattning af inkomst af rörelse i allmänhet förutsatt, tagas af förhållandena under det år, som närmast föregått taxeringsåret. Under sådana omständigheter torde, jemväl i betraktande deraf att Komitén icke ifrågasatt någon skyldighet för fastighetsegaren att anmäla, att han under taxeringsåret ämnar verkställa omförmälda slags försäljning, än mindre uppgifva densammas omfattning, de fall, då beskattning af inkomsten genom berörda försäljning skulle komma i fråga, blifva ganska sällsynta. Ej heller lärer sjelfva beräkningen af den beskattningsbara inkomsten utaf dylik försäljning, såsom Komiterade antagit, kunna verkställas utan ganska stora svårigheter. Slutligen torde icke böra lemnas oanmärkt, hurusom Komiténs ifrågavarande förslag är af den beskaffenhet, att detsamma i vissa fall måste anses innebära en afvikelse från grundsatsen om rättvis och jemlik beskattning. I öfverensstämmelse med detta förslag skulle nemligen egaren af en fastighet, som utöfver husbehofvet hade rik tillgång på skog eller torfmosse, endast till följd deraf att han måhända under flera år icke afyttrat produkter från skogen eller torfmossen, blifva lägre beskattad än egaren af en annan jordbruksfastighet, hvars tillgång till skog eller torfmosse icke öfversteg husbehofvet men som detta oaktadt uppskattats till samma värde som den förra fastigheten, änskönt denna fastighet, till följd af den ej anlitade skogens eller torfmossens under årens lopp stigande värde, måste vid en blifvande försäljning betinga en högre köpeskilling.

Med afseende å hvad Kammarrätten sålunda anfört, anser Kammarrätten nu gällande bestämmelse derom, att de med jordbruksfastighet möjligen förenade förmåner af skog eller torfmosse skola i taxeringsvärdet inbegripas, ega företräde framför det af Komitén framstälda förslag.

I händelse Kammarrättens här ofvan uttalade åsigter i fråga om Komiténs förslag angående förhöjning af bevillningen för jordbruksfastighet samt beskattning för inkomst af jordbruksnäring godkännas, böra de i författningsförslaget förekommande bestämmelser härutinnan undergå lämplig omarbetning.

§ 2.

Från den i nu gällande bevillningsstadga uppstälda regel, att bevillning för fast egendom skall erläggas af fastighetens *egare*, och blott då fastigheten tillhör staten, af fastighetens *innehafvare*, har i denna § af Komiténs förslag flera afvikelser skett, enär, såsom Komiterade i den »speciela motiveringen» (p. 76) yttra, »det torde med fog kunna påstås, att den skyldighet till fastighetsbevillnings utgörande, som förut ålegat innehafvare af kronojord, äfven bör utsträckas till de innehafvare af annan jordbruksfastighet, hvilka öfver densamma förfoga med likartad dispositionsrätt».

De skäl, som antagligen legat till grund för omförmälda regel, eller att fastighetsbevillningens utgörande i allmänhet bör åligga fastighetens egare dels i betraktande af de med sjelfva eganderätten förenade förmåner och dels från synpunkten af statens säkerhet för skattens utbekommande, torde dock fortfarande ega full giltighet. Det synes Kammarrätten icke vara välbetänkt att, med fastighetsegarens befriande från skyldigheten att erlägga fastighetsbevillningen, ålägga fastighetens *innehafvare* denna skyldighet i andra fall, än der en sådan öfverflyttning kan anses vara betingad deraf att fastighetens egare på grund af särskilda förhållanden bör vara alldeles frikallad från fastighetsbevillning, t. ex. då staten är egare af

fastigheten o. s. v. När deremot en enskild person till en annan upplåtit antingen hela sin fasta egendom eller viss del af densamma endast under besittningsrätt, synes ansvarigheten för utgörande till statsverket af den å fastigheten eller fastighetsdelen belöpande bevillning rätteligen böra såsom hittills åligga egaren och åt den enskilda öfverenskommelsen öfverlemnas att bestämma, i hvad mån innehafvaren bör lemna egaren godtgörelse för bevillningsafgiften. Ehuru Kammarrätten således icke kan godkänna Komiterades förslag i hela dess vidd, anser dock Kammarrätten någon utvidgning af de i nu gällande bevillningsstadga förekommande undantag från omförmälda allmänna regel vara erforderlig.

I öfverensstämmelse med denna uppfattning anser Kammarrätten följande ändringar i författningsförslaget böra vidtagas.

I *mom. a.* torde orden »för jordegendom, som besittes med stadgad åborätt eller är till begagnande mot lifstidsstädja upplåten» böra utbytas mot orden »för fastighet, som innehafves såsom fideikommiss eller besittes med stadgad åborätt eller är af staten till begagnande mot lifstidsstädja upplåten». Vidare och då Komiterade åsyftat att genom den föreslagna nya formuleringen indraga allmänningarne i beskattningen, men redaktionen af momentet synes kunna leda till olika uppfattning härom, torde senare delen af detta moment böra erhålla ungefär följande lydelse: »samt för allmänningar och för skogsområde, som af staten blifvit upplåtet till bergshandteringens understöd, till sågverk, kanalbolag, stad eller annan menighet».

Stadgandet i *mom. b.* torde böra erhålla begränsning i den riktning, att med de i detta moment förekommande uttrycken »jordegendom, som antingen är till boställe eller eljest på lön anslagen» och »annan på enahanda sätt använd fastighet» afses endast sådane fasta egendomar, som tillhöra staten eller kommun, men icke enskild person.

Hela stadgandet i *mom. c.* torde böra utgå.

§ 3.

Mom. 1. Beträffande det i slutet af detta moment införda nya stadgande åberopar Kammarrätten hvad här ofvan yttrats i sammanhang med förslaget att medelst inkomstbevillning beskatta inkomst genom försäljning från skog eller torfmosse.

Mom. 3. Då afsigten med den i detta moment förekommande bestämmelse angående allmänna fastighetstaxeringar tvifvelsutan varit den, att, sedan fast egendom vid en sådan allmän taxering uppskattats till visst värde, detta värde ovilkorligen skall, der ej annorledes blifvit i bevillningsförordningen eller instruktionen för taxeringsmyndigheterna uttryckligen stadgadt, bibehållas oförändradt till nästa allmänna fastighetstaxering, men redaktionen af detta moment genom bibehållande af det i nu gällande instruktion för taxeringsförrättningarne § 7 förekommande ordet »må» fortfarande kan gifva anledning till olika uppfattning af stadgandets verkliga betydelse, lärer ordet »må» böra utbytas mot ordet »skall».

§ 4.

Mom. b. och e. Då de i dessa begge moment föreslagna bestämmelser icke synas vara affattade så, att möjligheten af tvetydighet i allo undanröjts, anser Kammarrätten, att dessa moment böra, i närmaste öfverensstämmelse med motsvarande bestämmelser i nu gällande bevillningsstadga, erhålla ungefär följande lydelse: »städer och andra menigheter, akademier, vetenskapliga samfund, allmänna undervisningsverk och barmhertighetsinrättningar: för allmänna platser samt sådana tomter och byggnader, hvilka icke i hyror eller på annat sätt lemna egaren någon inkomst; men i motsatt fall uppskattas sådana tomter och byggnader till värde i förhållande till inkomstens belopp, och utgöres fastighetsbevillning derför efter ofvan bestämda grunder».

»Enahanda bestämmelser gälla i fråga om enskilda personer eller samfund tillhöriga kyrkor och bönehus.»

Till fullständigande af stadgandet i *mom. d.* torde efter ordet »farled» böra införas »samt flottled».

§ 5.

Då, på sätt dels en af Komiténs ledamöter i afgifven, vid betänkandet fogad reservation, dels ock åtskillige af Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvande anmärkt, förslaget i denna § icke torde innebära något förtydligande af nu gällande bevillningsstadga i motsvarande del, samt något giltigt skäl till hufvudsakligt frångående af redaktionen i nu gällande bevillningsstadgas § 4 icke synes hafva blifvit af Komiterade anfördt, hemställer Kammarrätten, huruvida icke den lydelse, sistnämnda § erhållit genom Eders Kongl. Maj:ts Nådiga Kungörelse den 3 Juni 1881, kunde få bibehållas, allenast med den förändring, att i mom. a. efter orden »i stad» torde insättas »köping och dermed jemförlig ort» samt efter mom. b. införas ett tillägg i syfte, att särskilda värden skulle utsättas jemväl å allmänning, å skogsområde, som i förslagets § 2 mom. a. omförmäles, å fiske, som är i jordebok särskildt upptaget, äfvensom å frälseränta.

§ 7.

I den »speciela motiveringen» (p. 78) yttra Komiterade: »Då i sjelfva verket ett så strängt särskiljande, som i nu gällande Bevillningsstadga, af inkomst af kapital och inkomst af arbete merendels torde vara ogörligt, enär i de flesta inkomster båda dessa faktorer ingå, allenast i olika proportioner, har Komitén ansett sig böra sammanslå till *ett* alla inkomstarter, om också till ledning för taxeringsmyndigheterna ett uppräknande inom de väsentligare hufvudgrupperna fortfarande torde befinnas vara af behofvet påkalladt. Det statistiska intresset af kapitalets särskiljande torde få anses vara tillgodosedt dels

genom den i § 17 af nu föreslagna instruktion lemnade anvisning, dels ock genom det förslaget bifogade formulär till mantals- och taxeringslängd».

Om det än måste erkännas, att ganska stora svårigheter möta vid försök att uppdraga gränsen mellan hvad som bör räknas till inkomst af kapital och hvad till inkomst af arbete med sådan tydlighet och bestämdhet, att tillämpningen deraf i vissa särskildt förekommande fall icke blir vacklande, så synas dock Komiterade sjelfva förutsätta, att ett särskiljande mellan desse begge hufvudgrupper af inkomster fortfarande skall vid taxeringen ega rum och detta icke blott i statistiskt intresse. Visserligen har Komitén, jemte det den bibehållit nu gällande bevillningstadgas bestämmelse derom, att för all inkomst, vare sig af kapital eller af arbete, bevillning skall erläggas med en procent, beräknad å behållna inkomstbeloppet, i nu förevarande § sammanslagit dessa begge inkomstarter; men i öfrigt har Komitén icke framstält förslag till någon mera genomgripande förändring af de i nu gällande bevillningsstadga och dervid fogade instruktion för taxeringsförrättningarne förekommande bestämmelser i fråga om taxeringen af berörda inkomstarter, utan tvärtom bibehållit dessa bestämmelser, oaktadt desamma såväl i fråga om beskattningsorten som i andra hänseenden fordra särskild uppskattning af kapitalinkomst och inkomst af arbete. Då således uppskattningen fortfarande skall verkställas efter hufvudsakligen enahanda grunder som hittills, samt i det föreslagna formuläret till mantals- och taxeringslängd i den del, som rörer inkomsttaxeringen, icke blott bibehållits nu föreskrifna särskilda kolumner för inkomst, nemligen af kapital, af rörelse, näring eller yrke, af allmän tjenstebefattning eller pension och af enskild tjenstebefattning eller pension, utan äfven gjorts den utvidgning i fråga om särskiljandet af de olika slagen af inkomst, som betingats af Komiténs förslag angående särskild beskattning af arrende- samt jordbruks- och skogsrörelse äfvensom af hyra, så lärer den

förändring af nu gällande bevillningsstadgas § 6, som af Komiterade vidtagits, icke böra till sina verkningar öfverskattas eller tillmätas annan betydelse än den af en redaktionsförändring, hvilken med hänsigt till det missförstånd, hvartill densamma kunde gifva anledning, Kammarrätten för sin del afstyrker.

I fråga om redaktionen i öfrigt af denna § i förslaget får Kammarrätten göra följande anmärkningar.

I händelse bestämmelserna i *mom. c*, i motsats till Kammarrättens ofvan uttalade åsigt, komma att godkännas, torde, med hänsyn till stadgandet i slutet af § 3 mom. 1, de i nu förevarande moment förekommande orden »försäljning af skog» böra utbytas mot orden »försäljning af skog eller torf».

I *mom. d 2:o)* torde, i öfverensstämmelse med hvad Kammarrätten hemstält rörande lydelsen af § 4 mom. d, böra inflyta ordet flottled.

Bland de i denna § uppräknade olika slag af inkomst äro i *mom. f* omförmälda »pension, årligt eller tillfälligt understöd, lifränta eller undantagsförmån».

Kammarrätten, som instämmer med Komiterade deruti, att pension, lifränta och undantagsförmån, hvilka torde kännetecknas deraf, att den, som åtnjuter sådane inkomster eller förmåner, är på grund af författning, offentlig myndighets beslut eller särskildt, lagligen gällande aftal dertill berättigad, böra vara bevillning underkastade, anser dock, att »årligt» och »tillfälligt understöd» böra i understödstagarens hand vara fria från bevillning, enär sådane inkomster i allmänhet torde vara närmast hänförliga till gåfva, hvilken gifvaren författningsenligt icke eger att från sin bevillningsskyldiga inkomst afräkna. Visserligen räknas i nu gällande bevillningsstadga till inkomst af arbete jemväl »årligt understöd», hvarmed dock i nämnda stadga torde förstås blott »gratifikation», som af allmänna medel utbetalas; men då den person, som erhåller dylikt understöd, i regeln torde befinna sig i fattiga omständigheter, synes bevillningsfrihet böra medgifvas jemväl i fråga om sådant understöd, som af allmänna medel utgår.

Kammarrätten får fördenskull hemställa, att orden »årligt eller tillfälligt understöd» i detta moment uteslutas.

§ 8.

Ehuru Kammarrätten vid granskning af de i denna § föreslagna bestämmelser icke förbisett, dels att i principielt afseende betänkligheter kunna förefinnas mot antagande af förslaget, dels ock att vid förslagets tillämpning ganska stora praktiska svårigheter tvifvelsutan skola i vissa fall uppkomma, har Kammarrätten dock ansett sig icke böra föreslå ändring af någon annan bestämmelse än den, som under *mom. c* förekommer derom, att inkomstbevillning skall utgöras af utländing, som här i riket uppehållit sig såsom resande, vare sig fortfarande under ett år eller under större delen af tre på hvarandra följande år. Det synes vara staten föga värdigt att, för vinnande af en jemförelsevis obetydlig inkomst, genom lagstiftningen besvära och bereda obehag för en främling, hvilken såsom gäst uppehåller sig här i riket och här nedlägger värdet af sin lefnadskostnad. Utan tvifvel skall det ock förefalla utländingen, som antagligen i sitt hemland redan är beskattad för sin inkomst, synnerligen obilligt, att han äfven här i riket måste för samma inkomst utgöra skatt. Lika obestridligt som det är, att berörda stadgande skulle vid tillämpningen medföra särdeles stora svårigheter för att undvika ett icke endast godtyckligt bestämmande af beskattningsorten för en sådan utländing, hvarom nu är fråga, lika sannolikt torde det vara att, äfven om det af Komiterade föreslagna påbud om bevillningsskyldighet för resande utländing blefve i bevillningsförordningen infördt, detsamma i många fall skulle visa sig maktlöst, då ju något hinder icke möter för utländingen att undandraga sig den honom påförda bevillningsafgiftens erläggande genom att lemna riket.

Kammarrätten hemställer alltså, att de i detta moment förekommande orden »eller här uppehållit sig såsom resande, vare

sig fortfarande under ett år eller under större delen af tre på hvarandra följande år» måtte uteslutas.

§ 9.

Mom. 1 a. Då den föreslagna förändringen af 7 § första punkten i bevillningsstadgan den 15 Oktober 1880, sådan denna punkt lyder i Eders Kongl. Maj:ts nådiga Kungörelse den 3 Juni 1881, på sätt Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvande i Vesterbottens län anmärkt, synes kunna medföra tvekan, huruvida vid inkomstens beräknande afdrag för andra utskylder än sådana, som i förslaget omförmälas, må vara tillåtet eller icke, anser Kammarrätten nuvarande lydelsen af detta stadgande böra oförändrad bibehållas.

I *mom. 1 b*) torde, i öfverensstämmelse med hvad här ofvan vid § 4 *d*) och § 7 *d*) 2:o hemstälts, ordet flottled böra inflyta.

Enligt lydelsen af *mom. 2 b*) i förslaget får vid beräkning af inkomst utaf kapital och arbete afdrag ske för ränta å *lånt rörelsekapital*, dock med viss inskränkning i fråga om uppskattning af jordbruksrörelses afkastning. Den Förberedande Skattejemkningskomitén hade i förut åberopade betänkandet af den 20 Oktober 1876 i detta afseende föreslagit, att afdrag skulle få ske »för ränta å lånt kapital, hvartill i fråga om aktiebolag likväl icke må hänföras i bolaget nedlagdt aktiekapital». Skattejemkningskomiténs motivering till sistberörda stadgande är af följande lydelse: »Af föreskrifterna i nu gällande bevillningsförordning att den behållna inkomsten af rörelse eller yrke skall läggas till grund för bevillningen samt att vid beräkning af ränteinkomst från utlånadt kapital må afdragas ränta, som den skattskyldige utbetalt å upplånadt kapital, synes, att grundsatsen, det ränta å skuld må vid beskattning afräknas, redan är gällande. Då Komiterade genom den här föreslagna bestämmelsen utsträckt tillämpningen af denna grundsats till all inkomst af kapital och arbete och således äfven till sådan, som erhålles af embete och tjenst, har det skett derföre, att den skuld, en embets- eller

tjensteman för inhemtande af studier eller under den tid, han tjenstgjort utan någon emot lefnadskostnaden fullt svarande löneinkomst, sig åsamkat, med lika stort skäl som näringsidkarens eller kapitalistens skuld synes böra afräknas vid beskattning, desto hellre som den förres löneinkomst är till beloppet känd och det sålunda icke gerna kan komma i fråga att densamma varder för lågt uppskattad.»

Ehuru Skattereglerings komiténs förslag i den punkt, hvarom nu är fråga, vid första påseendet synes kunna föranleda till det antagande, att Komiterade velat uti den äfven i nu gällande bevillningsstadga af den 15 Oktober 1880 uttalade grundsatsen om rättighet till afdrag för ränta å skuld göra den inskränkning, att denna grundsats icke finge tillämpas i fråga om annan inkomst, än den som härflyter af rörelse eller yrke, så torde dock Komiterades verkliga afsigt icke hafva varit sådan, då i betraktande tages dels att Komiterade hvarken i »den allmänna» eller »den speciela motiveringen» tillkännagifvit något sådant, dels ock att Komiterade i § 17 af förslaget till instruktion för taxeringsmyndigheterna infört den från nu gällande instruktion hemtade, i förslaget ordagrant återgifna föreskrift derom att »vid beräkning af ränteinkomst från utlånadt kapital afdrages ränta, som den skattskyldige utbetalt å upplånadt kapital». Fastheldre torde afsigten med den i förevarande punkt föreslagna bestämmelse få antagas hafva varit den att i sjelfva skattelagen inrymma ett bestämdt stadgande derom att rörelse- eller yrkesidkaren är berättigad till ifrågavarande afdrag, en rättighet, som, om än densamma i praxis må hafva blifvit sådan idkare tillerkänd, dock hittills icke varit i bevillningsstadgan uttryckligen omförmäld.

Om det således bör antagas, att Komiterades mening varit den, att såväl rörelseidkaren som kapitalisten böra åtnjuta afdrag för ränta å upplånadt kapital, synes någon giltig anledning till Komiterades underlåtenhet att tillämpa ofvan anförda grundsats i dess fulla utsträckning icke vara för handen. Instämmande i hvad Skattejemkningskomitén, efter hvad ofvan berördt är, yttrat

angående följdriktigheten deraf att omförmälda grundsats erhåller tillämpning äfven i fråga om embets- eller tjenstemän — och, såsom det synes Kammarrätten rättvist och billigt, jemväl beträffande andre löntagare samt vetenskapsmän och konstnärer m. fl., de der icke kunna hänföras till rörelse- eller yrkesidkare i egentlig mening — anser sig Kammarrätten böra hemställa, att mom. 2 b) måtte erhålla här ofvan anförda, af Skattejemkningskomitén föreslagna lydelse.

Mom. 2 f). Då hvarje tjensteresa väl alltid måste anses vara »anbefalld», men ordet »anbefallda», som förekommer jemväl uti motsvarande stadgande i nu gällande bevillningsförordning, föranledt osäkerhet vid stadgandets tillämpning, torde detta ord i nu förevarande punkt af förslaget böra uteslutas.

Mom. 3 innehåller i *första* punkten följande förslag till stadgande: »Inkomst af jordbruks- och skogsrörelse, bruks-, fabriks- och handelsrörelse, sjöfart, handtverk eller annat yrke samt med tjenstebefattning förenade tjenstgöringspenningar och sportelersättning äfvensom obestämda eller extra inkomster *taxeras* för det *löpande året* och bör, der sådant ske kan, ledning dervid tagas af förhållandena under *nästföregångna året*».

Motsvarande stadgande i bevillningsförordningen, innan samma stadgande erhöll sin nuvarande, först genom Eders Kongl. Maj:ts nådiga Kungörelse den 15 Oktober 1880 införda lydelse, innehöll den bestämmelse, att inkomster af de slag, om hvilka nu är fråga, skulle »taxeras för det löpande året men borde i allmänhet beräknas på grund af förhållanden under nästföregångna året». Knappast torde någon af bevillningsförordningens särskilda bestämmelser hafva gifvit sådan anledning till olika tolkning vid tillämpningen som denna. Så hafva exempelvis taxeringsmyndigheterna i vissa delar af riket vid inkomsternas beräknande upptagit dem till alldeles enahanda belopp, hvartill de uppgått under det skatteåret nästföregångna kalender- eller räkenskapsår, men taxeringsmyndigheterna i andra delar af riket beräknat inkomsterna till belopp, som med afseende å förhållandena under taxeringsåret ansetts

komma verkligheten så nära som möjligt. Sådane på skilda orter antagna olika grunder hafva dock icke blifvit konseqvent följda år efter år, utan det har nästan i regeln inträffat att, då konjunkturerna under sjelfva skatteåret ställt sig fördelaktigare än under nästföregångna året eller blott visat någon förändring till det bättre, de taxeringsmyndigheter, som tillförene grundat sina beräkningar på nästföregångna årets förhållanden, nu plötsligen öfvergått till det andra af här ofvan omförmälda alternativa sätt att tillämpa bevillningsstadgan i denna del. Omvändt har förhållandet blifvit, då under skatteåret konjunkturerna vid jemförelse med nästföregångna året undergått försämring. Vacklandet i tillämpningen har dock icke stannat härvid. Det har nemligen visat sig, att en dylik benägenhet att med hänsyn till olika konjunkturer göra en omkastning i taxeringssättet understundom gått ända derhän, att inkomster, som under det eller de första stadierna af taxeringen ett visst skatteår beräknats på grund af förhållandena under nästföregångna året, sedermera under taxeringens fortgång blifvit samma skatteår upptagna uteslutande med hänsyn till kända eller antagna förhållanden under skatteåret. Ett dylikt tillvägagående har också från den skattskyldiges sida framkallat klagomål öfver godtycklig behandling, utan att åtminstone i flera fall erforderlig rättelse härutinnan kunnat af myndigheterna i de högre instanserna meddelas.

Omförmälda vacklande i tillämpningen blef också anmärkt af Förberedande Skattejemkningskomitén, som af sådan orsak föreslog en förändring af lydelsen i ofvanberörda stadgande i ändamål att tydliggöra, hurusom vid taxeringen icke det nästföregångna årets utan det löpande årets inkomst skulle tagas till *grund* för taxeringen, om än *ledning* finge dervid hemtas från förhållandena under nästföregångna året. I öfverensstämmelse med Skattejemkningskomiténs åsigt föreslog sedermera Bevillningsutskottet vid 1880 års riksdag och antog Riksdagen den nuvarande lydelsen af 7 § 3 mom. första punkten af gällande bevillningsförordning, som

i detta afseende stadgar, att sådane inkomster, om hvilka nu är fråga, »*taxeras* för det *löpande året*, och må, i saknad af annan, tillförlitligare grund för uppskattningen, ledning dervid tagas af förhållanden under *näst föregångna året*».

Angående den af Skattereglerings-komitén nu föreslagna lydelsen af förevarande punkt yttras i den »speciela motiveringen» (p. 79): »Då numera jordbruksnäringens afkastning inträder inom ramen af bevillningsskyldiga inkomster, har det funnits nödigt att, med hänsyn till omöjligheten att vid tiden för taxeringsförrättningen bilda sig ett omdöme om årets skördeutfall och dyl., något skarpare än förr accentuera skyldigheten för taxeringsmyndigheterna att för sin uppskattning taga ledning af förhållandena under det nästföregångna året.» Antagande af Komiterades förslag skulle således innebära ett återgående till den äldre bestämmelse i bevillningsstadgan, hvars länge öfverklagade, här ofvan påpekade följder den senast gjorda förändringen haft till ändamål att så mycket som möjligt förebygga. Den vid handläggningen af bevillningsmålen vunna erfarenhet har emellertid hos Kammarrätten alltmera stadgat den öfvertygelse, att det vacklande i tillämpningen af bevillningsstadgan, som hos taxeringsmyndigheterna, såsom ofvan berördt är, hittills egt rum och antagligen äfven hädanefter, aldrahelst om Komiterades förslag upphöjes till lag, skulle komma att fortfara, för de skattskyldige medför så stora och afsevärda olägenheter, att undanrödjande af desamma genom lagstiftningens mellankomst är att anse såsom en af de vigtigaste och angelägnaste frågor, som vid en revision af bevillningsstadgan böra tagas under ompröfning. Kammarrätten håller således före, att förslaget i denna del bör undergå omarbetning i det syfte, att de nya stadgandena erhålla sådan tydlighet och bestämdhet, att de icke lemna rum för någon tvekan angående det år, hvars förhållanden skola läggas till grund för taxeringen.

Då man i detta afseende närmast har att välja emellan skatteåret och det år, som näst före detsamma förflutit, men vissa svårigheter uppkomma vare sig man väljer det ena eller det

andra af dessa begge år såsom grund för taxeringen, synes det böra tagas i öfvervägande, huruvida de olägenheter, som kunna varda följden af antagandet af det ena utaf dessa alternativ, äro af större eller mindre betydenhet än de, som äro förbundna med antagande af det andra alternativet. Med det sätt, hvarpå taxeringen enligt nu gällande bestämmelser är i vårt land ordnad, blifva olägenheterna af att till grund för taxeringen *uteslutande* lägga förhållandena under skatteåret så stora och uppenbara, att hvarje tanke på antagandet af detta alternativ torde böra öfvergifvas. Nödvändigheten af att vid taxering taga ledning af förhållandena under det år, som före skatteåret senast förflutit, hafva Komiterade starkt betonat i afseende å uppskattningen af jordbruksnäringens afkastning, och det torde ligga i öppen dag att svårigheterna att vid tiden för taxeringsförrättningen bilda sig säkert omdöme om den siffra, till hvilken beskattningsbara inkomsten under skatteåret af annan rörelse eller yrke i allmänhet rätteligen bör sättas, äro lika stora som i det af Komiterade påpekade afseende. Då beträffande rörelse- och yrkesidkares inkomst, likasom i fråga om andra skattskyldiges till beloppet obestämda eller vexlande inkomster, nästan all objektiv grund saknas för bedömande af inkomstens rätta belopp, äro följaktligen taxeringsmännen, derest icke beskattningen skall antaga karakteren af rent godtycke, ovilkorligen hänvisade att i näst föregångna årets förhållanden söka en ledning för sitt omdöme. Vid bestämmandet af det näst före skatteåret förflutna året såsom grund för taxeringen synes man kunna gå till väga så, att, såsom redan Förberedande Skattejemkningskomitén erinrat, *antingen* icke det löpande utan det nästföregående årets inkomst beskattas under taxeringsåret och bevillning följaktligen påföres all inkomst ett år senare än för närvarande, *eller och* det löpande årets inkomst fortfarande såsom hittills beskattas under taxeringsåret men till *beloppet* beräknas efter nästföregående årets inkomst. I förra fallet komme, på sätt Skattejemkningskomitén anmärkt, bevillningen för all rörelse att utgå ett år senare och således fortfara ett år efter det, då rörelsen

upphört, hvilket bland annat skulle hafva den påföljd att under det år, då öfvergången egde rum, inkomst i allmänhet blefve befriad från bevillning, såvida icke samma års inkomst skulle två gånger beskattas. Härtill kommer ock en annan olägenhet, nemligen den, att, om under taxeringsåret icke detta års utan nästföregångna årets inkomst beskattas, men bevillningen enligt nu gällande föreskrifter icke utbetalas förr än under året näst efter taxeringsåret, erläggandet af bevillningsafgiften för den inkomst, som verkligen beskattas, följaktligen skulle uppskjutas ett år, hvilket förhållande antagligen i många fall skulle kunna menligt inverka såväl på statsverkets säkerhet för bevillningens utbekommande som på den skattskyldiges förmåga att utgöra skatten. Sannolikheten deraf, att bevillningen kan af den skattskyldige utan svårighet gäldas, måste nemligen anses större, ju mindre den tid utsträckes, som får förflyta emellan inkomstens förvärfvande och den af samma inkomst utgående skattens erläggande. I det senare af ofvan omförmälda fall, eller om det löpande årets inkomst skulle fortfarande såsom hittills beskattas under taxeringsåret men till beloppet beräknas efter nästföregående årets inkomst, skulle, efter hvad Skattejemkningskomitén anmärkt, grundsatsen icke kunna fullständigt genomföras, enär för första året en ny rörelse utöfvades, bevillningen måste beräknas redan å detta års inkomst, hvilken sedermera nästföljande år åter skulle läggas till grund för beskattningen, hvaremot den inkomst, som inflöte under det år, då rörelsen upphörde, icke komme att läggas till grund för bevillningsskyldighet.

Den utväg, hvilken enligt Kammarrättens uppfattning företrädesvis synes böra anlitas till förekommande af ofvan omförförmälda vacklande i tillämpningen af bevillningsförordningens ifrågavarande stadgande, är den att i nämnda förordning införa, jemte bestämmelse derom att det löpande årets inkomster skola under taxeringsåret beskattas, ett stadgande i den riktning, att det skall åligga taxeringsmännen att vid taxeringen upptaga dessa inkomster till enahanda belopp med det, hvartill nästföre-

gångna årets beskattningsbara inkomster i verkligheten anses hafva uppgått. Detta åliggande bör göras så ovilkorligt, att hvarje afvikelse derifrån i tillämpningen blir inför lag ogiltig och kan, på deröfver förd klagan, af vederbörande myndighet i högre instans undanrödjas. Det kan visserligen icke förnekas, att ett sådant stadgande medför den olägenhet, att i fråga om sådane rörelser, som uppstått först under taxeringsåret, detta års inkomster icke blifva beskattade; men det torde, å andra sidan, kunna ifrågasättas, huruvida icke någon billighet må ligga deri att inkomst af rörelse icke beskattas under första året af rörelsens tillvaro, innan rörelsen ernått sådan utveckling, att den kan antagas ega förmåga att utan svårighet bära inkomstskatt. De betänkligheter, som ur denna synpunkt och för visso äfven ur andra synpunkter framställa sig vid skärskådande af ett lagstadgande i den af Kammarrätten sålunda antydda riktning, har Kammarrätten dock ansett sig böra låta falla med hänsyn till den hos Kammarrätten stadgade öfvertygelsen om nödvändigheten af att i bevillningslagstiftningen införa sådane bestämmelser, att derigenom förekommes den godtycklighet vid taxeringen, af hvilken man i tillämpningen af bevillningsstadgan icke sällan påträffat spår, och bereda vägen för slutliga uppnåendet af det åsyftade målet: rättvis och jemlik beskattning.

Tillämpningen af nu gällande bevillningsstadgas föreskrifter har också redan gått i den af Kammarrätten sålunda förordade riktning. Det i 26 § förekommande stadgande om skyldighet för direktionen eller styrelsen för hvart och ett bolag, som fått sina bolagsregler af Kongl. Maj:t stadfästade och antingen står under offentlig kontroll eller har inskränkt ansvarighet enligt Nådiga Förordningen den 6 Oktober 1848, att årligen inom viss tid före taxeringsförrättningarnes början insända bestyrkt utdrag af bolagets senast afslutade räkenskaper, hvilka utdrag skola utvisa beloppet af den under räkenskapsåret för bolaget uppkomna vinst, har nemligen i allmänhet ledt dertill, att sådant bolags beskattningsbara inkomst under taxeringsåret sättes till

enahanda belopp med det, hvartill vinsten under nästföregångna året uppgått. Jemväl i nu gällande instruktion för taxeringsförrättningarne qvarstå ännu åtskilliga till följd af 1859 års Bevillningskomités förslag införda föreskrifter derom att i vissa fall nästföregångna årets inkomst skall icke blott tjena till ledning utan äfven läggas till grund för taxeringen under skatteåret.

Kammarrättens förslag om införandet af meranämnda anordning betingas också deraf att Kammarrätten, på sätt längre fram i detta underdåniga utlåtande kommer att närmare omförmälas, ansett sig böra hemställa om återinförande i bevillningslagstiftningen af bestämmelser rörande s. k. obligatorisk sjelfdeklaration. Men äfven om denna hemställan icke skulle vinna afseende, synes nödvändigheten af att vidtaga berörda anordning framstå såsom den gifna följden af ett bifall till Skatteregleringskomiténs förslag rörande inskränkning af tiden för anförande af besvär öfver pröfningsnämnds beslut, till hvilket förslag Kammarrätten sedermera skall återkomma. Såvida nemligen icke, med antagande af sistnämnda förslag, all utväg skall stängas för den skattskyldige att förete nöjaktig bevisning angående verkliga beloppet af sin beskattningsbara inkomst, lärer nästföregångna årets inkomst böra bestämmas såsom den enda, ovilkorligt gällande grunden för taxeringen af löpande årets inkomst.

I afseende å redaktionen af *andra* punkten i *mom. 3* får Kammarrätten anmärka, att det i denna punkt förekommande, från nu gällande bevillningsstadga hemtade uttrycket »taxeringsförrättningar» gifvit anledning till tvekan vid tillämpningen, huruvida detta uttryck syftar på samtlige taxeringsmyndigheterna eller endast på pröfningsnämnderna. Det synes derföre vara af nöden, att berörda uttryck förändras derhän, att meningen med ifrågavarande bestämmelse blir fullt tydlig och klar.

§ 10.

Mom. 1. Under erkännande, att stora svårigheter möta vid försök att i bevillningsförordningen uppdraga fullt rationella gränser

mellan lokala områden med skiljaktiga existensminima, och fullt inseende vanskligheten af att uttala något omdöme om det belopp, hvartill det bevillningsfria existensminimum rätteligen bör sättas anser sig Kammarrätten böra inskränka sitt yttrande angående *första* och *andra punkterna* i detta moment till att anmärka, hurusom den ringa förhöjning, Komiterades pluralitet föreslagit i nu stadgade bevillningsfria existensminimum, icke synes stå i något proportionerligt förhållande till den stegring i lefnadskostnaderna, som inträdt sedan år 1862, då Bevillningsförordningen af den 17 Maj 1861 började tillämpas.

Då det icke lärer kunna bestridas, att lefnadskostnaderna i vissa trakter af vårt land äro betydligt högre än i andra trakter af landet och att dessa kostnader i de större städerna äro större än på landsbygden, anser Kammarrätten, att till förslaget i *tredje* punkten af detta moment bör läggas ett stadgande derom, att den förhöjning i det bevillningsfria beloppet, som i detta moment undantagsvis är medgifven, må vara tillåten äfven det fall att lefnadskostnaderna i orten äro mycket höga i jemförelse med dylika kostnader inom riket i allmänhet.

Mom. 2 b) första punkten. Då uttrycket »allmänna skolor och undervisningsverk» icke lärer här stå i någon annan betydelse än det i § 4 b) af förslaget förekommande uttrycket »allmänna undervisningsverk», torde orden »skolor och», såsom öfverflödiga, böra uteslutas.

Likaledes torde, i följd af hvad Kammarrätten hemstält angående fastigheters beskattning samt i fråga om lydelsen af § 4 b), de i slutet af nu förevarande punkt intagna orden »dels ock den, som erhålles genom uthyrning af lägenhet i bevillningsfri fastighet», böra utgå.

Dessutom lärer den i denna punkt förekommande hänvisning till mom. c i § 7 böra borttagas, i händelse hela sistnämnda moment kommer att falla.

Mom. 2 b) andra punkten. I likhet med hvad här ofvan angående första punkten hemstälts, torde orden »eller

uthyrning af lägenhet i bevillningsfri fastighet» här böra uteslutas.

I slutet af nu ifrågavarande § torde, med tillämpning af den åsigt, Kammarrätten vid § 7 mom. f uttalat, böra införas ett nytt moment af följande lydelse: »h) gåfvo- och understödstagare: för gåfva eller understöd».

§ 11.

Första punkten torde böra uteslutas, i händelse Komiterades förslag i § 7 mom. c icke varder antaget.

I afseende å *tredje och fjerde punkterna* anser sig Kammarrätten böra erinra om de anmärkningar, Kammarrätten i samma ämne framstält vid granskning af 18 § i det af Förberedande Skattejemkningskomitén framlagda förslag till ny bevillningsförordning, hvilka anmärkningar förekomma å pag. 20—25 i Kammarrättens den 30 November 1877 afgifna underdåniga utlåtande öfver nämnda förslag. Då emellertid Skattereglerings-komiténs nu förevarande förslag i begge dessa punkter icke innefattar någon väsentligare förändring af motsvarande bestämmelser i gällande bevillningsstadga, anser Kammarrätten vidare yttrande å dess sida angående dessa punkter icke erfordras.

Då det torde vara lämpligt, att utrikes bosatt person, vare sig svensk medborgare eller utländing, som från Sverige uppbär *lön* eller pension, beskattas å den ort, der lönen eller pensionen utbetalas, enär i sådant fall bevillningsafgiften kan utan vidare omgång erläggas på det sätt, att afgiften motsvarande del af lönen eller pensionen vid utbetalningen afdrages och innehålles, anser Kammarrätten *sjunde punkten* böra i öfverensstämmelse härmed omredigeras.

§ 12.

I anledning deraf att olika betydelse vid tillämpningen gifvits åt ordet »bolag» i den med förslaget lika lydande § 10 i nu gällande bevillningsstadga, får Kammarrätten, på sätt redan i

utlåtandet öfver Skattejemkningskomiténs förslag skett, hemställa, att en förändring af bestämmelsens ordalydelse måtte ega rum i den syftning, att vid beskattning af inkomst, som härflyter från två eller flera personer gemensamt tillhörig egendom eller från arbete, utöfvadt samfäldt af två eller flere personer, befrielse eller lindring i bevillningen icke får tillgodonjutas.

Innan Kammarrätten yttrar sig öfver den del af Komiténs förslag, som innehåller »föreskrifter angående allmänna bevillningens påförande», torde Kammarrätten få omförmäla några anmärkningar, som förekommit vid granskningen af Komiténs förslag till

Instruktion för taxeringsmyndigheterna.

§ 1.

I denna §, hvars samtliga bestämmelser äro hemtade från § 4 i den vid nu gällande bevillningsstadga fogade »instruktion för taxeringsförrättningarna vid de under allmänna bevillningen inbegripna och af taxering beroende afgifters föreslående och fastställande», har Komitén, beträffande föreskriften derom, att vid fastighetsvärdets bestämmande ledning skall tagas, bland annat, af senast betingade köpeskilling för sådan fast egendom, som under loppet af en viss tidsperiod blifvit försåld, eller af egendomens antagna värde vid densammas under loppet af en viss tidsperiod verkstälda värdering för erhållande af lån från hypoteksinrättning, föreslagit den förändring, att då berörda tidsperiod hittills varit utsträckt till »nästföregångna *tio* år», denna period i förslaget inskränkts till »nästföregångna *tre* år». Denna förändring, för hvilken Komiterade icke anfört något motiv, synes ega ganska stor betydelse. Visserligen hafva Komiterade i förslaget bibehållit det i nu gällande instruktion för taxeringsförrättningarne förekommande stadgande, att, när fast egendom,

som under en viss tidsperiod blifvit såld eller undergått hypoteksvärdering, »uppskattas *högre* eller *lägre* än den senast betingade köpeskillingen eller den godkända värderingssumman, böra de särskilda skäl, hvilka dertill föranledt, i taxeringshandlingarne eller nämndens protokoll antecknas», och det synes således kunna antagas, att Komiterades afsigt varit, att egendoms köpeskilling eller hypoteksvärde vid fråga om bestämmandet af taxeringsvärdet fortfarande skola ega samma betydelse, som hittills blifvit dessa taxeringsgrunder tillerkänd. Det torde dock vara uppenbart, att den ställning, egendoms köpeskilling eller hypoteksvärde i ofvanberörda afseende hittills intagit, hädanefter skulle komma att förlora större delen af sin vigt just genom ifrågavarande af Komitén föreslagna inskränkning af omförmälda tidsperiod. De fall, i hvilka ledning för taxeringsvärdets bestämmande kunde tagas af köpeskilling eller hypoteksvärde, måste nemligen blifva mera sällsynta, om den tidsperiod, som dervid får tagas i betraktande, varder fastställd till allenast tre år, än om den bibehålles vid nu stadgade utsträckning af tio år.

På grund af hvad sålunda blifvit anfördt får Kammarrätten afstyrka ifrågavarande, af Komitén föreslagna förändring i 1, 3 och 6 mom. af denna §.

I afseende å redaktionen af 1 mom. i denna § torde böra anmärkas, att uttrycket »under loppet af nästföregångna tre år» äfvensom motsvarande bestämmelser i 3 och 6 mom. synas kunna i tillämpningen medföra tvekan, huruvida med nämnda tre år afses de kalenderår, som närmast föregått taxeringsåret, eller om dermed förstås de tre år, som senast förflutit, då taxeringsförrättningen tager sin början.

Enligt bestämmelserna i § 14 p. 1 a) af förslaget till bevillningsförordning åligger det stadsdomstol och domare på landet att uti den i berörda författningsrum omförmälda uppgift i fråga om fast egendoms försäljning anmärka, när försäljningen skett af »föräldrar till barn». Då i mom. 1 af nu förevarande § 1 i

förslaget till instruktion för taxeringsmyndigheterna föreskrifves, att den under loppet af nästföregångna tre år senast försålda egendoms köpeskilling icke får tagas till ledning vid taxeringsvärdets bestämmande, då köpet afslutats »mellan nära anhöriga», men sistnämnda uttryck torde ega mera vidsträckt betydelse än ofvanberörda uttryck »föräldrar till barn», synes förändring af redaktionen i ettdera af nu anförda begge stadganden böra vidtagas.

§ 5.

Denna § torde böra uteslutas, i händelse Komiterades förslag angående beskattning af inkomst af jordbruks- och skogsrörelse medelst inkomstbevillning icke varder antaget.

§ 6.

I denna § förekommande, från § 8 i nu gällande instruktion för taxeringsförrättningarne afskrifna meningen: »För bruk eller fabrik, dervid hvarken under det nästföregångna eller under det löpande året någon rörelse drifvits, påföres icke inkomstbevillning» har antagligen till följd af förbiseende fått i förslaget qvarstå. Stadgandet skulle nemligen leda till den orimliga påföljd, att inkomstbevillning kunde påföras äfven i det fall, att bruks- eller fabriksrörelsen är under sjelfva taxeringsåret nedlagd, om blott bruket eller fabriken under nästföregångna året varit i gång. Stadgandet torde följaktligen böra uteslutas.

§ 17.

I denna § har bibehållits den i § 21 af nu gällande instruktion för taxeringsförrättningarne intagna föreskrift derom, att vid uppskattning af kapitalinkomst skall, i saknad af annan tillförlitlig beräkningsgrund, sådan inkomst taxeras till det belopp, hvarmed den skattskyldiges lefnadskostnader öfverskjuta hans alla sammanlagda kända årsinkomster af fast egendom,

rörelse, yrke, tjenst, pension, lott i bolag och annan särskild bevillning underkastad inkomstkälla.

Detta stadgande kan tvifvelsutan leda dertill, att skattskyldig, hvars inkomster ej varit tillräckliga för hans lefnadskostnader och som derföre nödsakats fylla bristen antingen af eget kapital eller genom lånta medel, varder beskattad utöfver sina verkliga inkomster. Hela stadgandet lärer ock blifva obehöfligt, derest s. k. obligatorisk sjelfdeklaration åter införes.

Kammarrätten öfvergår nu till den del af Komiténs förslag till Förordning angående bevillning af fast egendom samt af inkomst, som innehåller

Föreskrifter angående allmänna bevillningens påförande.

Den afdelning af bevillningsförordningen, som i förslaget utgöres af bestämmelserna i §§ 14—19, har till öfverskrift: »Uppgifter rörande fast egendoms värde samt beloppet af hvarje skattskyldigs inkomster». Då denna, äfven i nu gällande bevillningsstadga förekommande, från 1859 års Bevillningskomités förslag hemtade öfverskrift synes något oegentlig i betraktande deraf, att den inskränkning i nämnda komités förslag angående skyldighet att aflemna vissa uppgifter, hvilken i bevillningsstadgan förefinnes, jemväl i det nu framlagda förslaget hufvudsakligen bibehållits, torde berörda öfverskrift böra erhålla följande lydelse: »Uppgifter till ledning vid taxeringen».

§ 14.

Punkten 1, b). Enligt § 1 mom. 5 och 6 i förslaget till instruktion för taxeringsmyndigheterna skall värdet af fast egendom uppskattas med ledning af, bland annat, egendom på landet tillhörande areal i åker, äng, skog- eller betesmark, jemte dermed förenade särskilda förmåner, såsom vattenfall, torfmosse, lastageplats, fiske, som ej är i jordebok särskildt upptaget, m. m., samt läget eller arealen af hvar och en i stad, köping eller

dylik ort belägen egendom med dertill hörande särskilda förmåner. Då förslaget icke innehåller någon föreskrift om skyldighet att meddela sådana uppgifter, som erfordras för behörigt verkställande af en på nu omförmälda grunder stödd uppskattning af fast egendoms värde, synes det Kammarrätten vara af vigt att denna brist afhjelpes. Detta torde kunna i någon mån låta sig göra, derest i nu förevarande § infördes ett stadgande i den syftning, att det skulle åligga vederbörande skattskyldig att aflemna uppgift angående egendomens areal, de särskilda egornas beskaffenhet och gradering, samt egendomens läge och förmåner.

§ 15.

I afseende å det i denna § intagna stadgande derom, att de i § 14 föreskrifna uppgifter skola bifogas taxeringslängderna, får Kammarrätten åberopa hvad Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvande i Skaraborgs län i dess underdåniga utlåtande öfver förslaget i denna del yttrat.

§ 16.

Mom. 2. I detta mom. är föreslaget, att det skall åligga agent för utländskt försäkringsbolag att lemna uppgift angående omfånget af bolagets verksamhet inom agenturens område, samt om derå uppkommen vinst. Syftet med denna föreskrift har tvifvelsutan varit det, att taxeringsmyndigheterna skulle af omförmälda uppgift erhålla ledning icke blott för bedömande af storleken af den inkomst, agenten kunde anses åtnjuta såsom provision vid de af honom afslutade försäkringsaftal eller å de genom honom till bolaget influtna premier och dylikt, utan äfven för sjelfva bolagets beskattning. I sistberörda afseende torde dock böra anmärkas, hurusom fullgörandet af föreskriften att lemna uppgift om den för bolaget inom agenturens område uppkomna vinst i de flesta fall lärer för agenten blifva rent af omöjligt. Sjelfva bolagets bokföring lärer nemligen icke vara

anordnad eller kunna anordnas på det sätt, att derutaf kan inhemtas, huruvida bolagets verksamhet vid den ena eller den andra agenturen ett visst år medfört vinst eller förlust. Än mindre lärer agenten vara i stånd att derom lemna tillförlitlig uppgift.

På grund häraf hemställer Kammarrätten, att de i slutet af detta mom. förekommande orden »samt om derå uppkommen vinst» måtte uteslutas.

Mom. 3. I § 17 af förslaget till instruktion för taxeringsmyndigheterna hafva Komiterade bibehållit det i nu gällande instruktion förekommande stadgande derom att, »enär vederbörande bolags eller inrättnings styrelse skall erlägga bevillningsafgift både för ränteinkomsten af hela det i bolaget eller inrättningen nedlagda aktiekapitalet och för den vinst, som rörelsen derutöfver lemnar, så påföras de enskilde delegarne icke bevillning för inkomst från samma bolag eller inrättning». Vid sådant förhållande torde det få antagas, att den i nu förevarande moment af 16 § intagna bestämmelse har till ändamål att förskaffa taxeringsmännen upplysningar, som kunna vara till nytta vid vissa skattskyldiges beskattning för inkomst af kapital enligt den i § 17 af instruktionen omförmälda uppskattningsgrund, äfvensom vid bestämmandet om och i hvad mån bevillningsfrihet bör ega rum. Då emellertid den nu föreslagna bestämmelsen med all sannolikhet skulle medföra många svårigheter och besvär, hvilka dels icke kunde anses uppvägas af det med bestämmelsen afsedda gagn, dels antagligen skulle föranleda dertill att de föreskrifna uppgifterna så småningom förlorade i fullständighet och tillförlitlighet, anser sig Kammarrätten böra afstyrka detta moment i förslaget.

§ 19.

Det i § 29 af nu gällande bevillningsförordning förekommande stadgande, att hvar och en skattskyldig »må ega» att meddela upplysning om sina inkomsters och tillgångars verkliga

belopp, samt dervid likaledes uppgifva de afdrag, som han vid bevillningsafgiftens bestämmande anser sig berättigad att tillgodonjuta, har af Komitén i nu förevarande § bibehållits. Af tvenne vid komitébetänkandet fogade, utaf Filosofie Doktorn A. Hedin och Professoren H. L. Rydin afgifna reservationer framgår, att inom Komitén framställts yrkanden i den syftning, att *sjelfdeklaration* måtte varda hvarje skattskyldig ålagd. Sådane yrkanden hafva dock af Komiterades flertal afslagits, enär Komiterade, på sätt i »den speciela motiveringen» (p. 81) yttras, af skäl, som dels i Bevillningsbetänkandet af den 2 Juli 1859, dels ock i Förberedande Skattejemkningskomiténs betänkande finnas utvecklade, ansett sig böra afstå från försöket att i vår skattelagstiftning införa »nyheten» af *obligatorisk sjelfdeklaration*.

De af Komiterade i berörda afseende åberopade skäl återfinnas i Förberedande Skattejemkningskomiténs betänkande den 20 Oktober 1876 under p. 49 och 50. Då omförmälda skäl, enligt Kammarrättens uppfattning, blifvit till hufvudsaklig del vederlagda i den utredning af denna fråga, som Professoren Rydin lemnat såväl i den af honom afgifna, vid Skattejemkningskomiténs betänkande fogade reservation, som ock i Professoren Rydins reservation mot Skattereglerings komiténs ifrågavarande förslag, torde det tillåtas Kammarrätten att, till undvikande af allt för stor vidlyftighet i detta utlåtande, få till sistnämnda reservationer hänvisa. Uti det af Kammarrätten den 30 November 1877 afgifna underdåniga yttrande öfver Skattejemkningskomiténs förslag har framhållits, hurusom Kammarrätten vid handläggning af bevillningsmålen kommit till den uppfattning, att en bland de väsentligare bristerna i nu gällande bevillningsstadga förefinnes deruti, att enligt densamma skattskyldig icke åligger att sjelf meddela uppgift om sin inkomst, till följd hvaraf i afseende å de fleste skattskyldige nästan all objektiv grund saknas för bedömande af deras inkomsters belopp. Denna uppfattning har sedermera icke undergått någon förändring, utan Kammarrätten anser fort-

farande synnerlig vigt hvila derpå, att de skattskyldige förpligtas att afgifva dylika uppgifter, samt att i sammanhang dermed stadgas icke blott sådane påföljder för uraktlåtenhet att aflemna uppgifterna, som kunna medföra åsyftad verkan, utan äfven ansvar för meddelande af afsigtligt falska uppgifter. Dessa uppgifter torde böra meddelas skriftligen enligt fastställdt formulär och synas lämpligen kunna aflemnas å landet till häradsskrifvaren vid de årliga uppbördsstämmorna, vid hvilka i allt fall de skattskyldige skola sjelfve eller genom ombud närvara. Dock torde det böra tillåtas allmogen och mindre skrifkunniga personer att muntligen meddela sina uppgifter, som dervid böra af häradsskrifvaren upptecknas.

Emot den obligatoriska sjelfdeklarationen har Skattejemkningskomitén anmärkt, bland annat, att, derest hvarje enskild skattskyldig skulle åläggas att meddela uppgift om sina inkomsters belopp, några uppskattningsnämnder icke torde böra finnas, utan uppgifterna granskas af någon tjensteman och, der de icke vore bevisligen felaktiga, derefter tjena till grund för bevillningens påförande. Denna anmärkning synes dock icke ega den vigt, man åt densamma velat gifva, då det ju kan inträffa, att antingen uppgift ej varder af den skattskyldige meddelad eller aflemnad uppgift befinnes vara af den beskaffenhet, att den ej kan läggas till grund för bevillningens påförande. I sådane fall måste nemligen taxeringen grundas på *uppskattning* af den skattskyldiges beskattningsbara inkomst, hvilken uppskattning torde böra verkställas icke af tjenstemän, utan af folkvalda nämnder.

I afseende å redaktionen af ifrågavarande § i Komiténs förslag får Kammarrätten, i likhet med Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvande i Skaraborgs län, anmärka, hurusom föreskriften derom, att sådan uppgift, hvars offentliggörande den skattskyldige icke uttryckligen medgifvit, skall efter begagnandet till den skattskyldige återställas eller bevisligen förstöras af den, som uppgiften emottagit, i många fall ej torde kunna fullgöras. Det synes derföre lämpligt, att det i slutet af första

punkten förekommande stadgande »skolande, sedan frågan om samme skattskyldigs bevillningsafgift blifvit afgjord, sådan uppgift till honom återställas eller bevisligen förstöras af den, som densamma emottagit», erhåller följande lydelse: »egande skattskyldig, sedan frågan om hans bevillningsafgift blifvit afgjord, att sådan uppgift uppå anmälan återbekomma».

Taxeringsmyndigheternas sammansättning och befogenhet.

I fråga om ortbeskattningsnämndernas antal, sammansättning och åligganden innefattar Komiténs förslag icke några mera väsentliga afvikelser från nu gällande bevillningsstadga. Komitén har nemligen bibehållit nu befintliga Bevillningsberedningar, Taxeringsnämnder och Pröfningsnämnder.

De hufvudsakligaste förändringar, som i detta ämne af Komitén föreslagits, äro i allmänna drag följande. Af den »speciela motiveringen» (p. 81) inhemtas, att Komitén, som för sin del ej kunnat biträda väckt förslag om verkställandet genom särskild myndighet af förberedande undersökningar till utrönande af fastigheters värde och inkomsters belopp, i stället trott, att bevillningsberedningarnes ordförande, med omsigt valde och utrustade med något större befogenhet, skulle kunna i detta hänseende göra tillfyllest. Genom ett och annat tillägg till eller ändring i äldre stadganden — för hvilka tillägg och ändringar en redogörelse jemväl lemnas i omförmälda motivering (l. c.) — har Komitén velat framhålla de större kraf, som borde ställas på denne funktionär. I samband med den ändrade ställning och större befogenhet, som bevillningsberedningens ordförande enligt förslaget skulle erhålla, har Komitén föreslagit minskning i nämnda beredning's ledamöters antal. I fråga om arbetstiderna för ortbeskattningsnämnderna likasom beträffande vissa andra tidsbestämmelser hafva Komiterade föreslagit åtskilliga genomgripande förändringar i syfte dels att i

allmänhet åt ärendenas behandling tillförsäkra all den skyndsamhet, som med deras sorgfälliga utredning är förenlig, dels ock särskildt att, såvidt möjligt, bereda utväg för slutbehandling af frågorna från en taxeringsperiod, innan en ny sådan inträder. (»Speciel motivering», p. 82.)

De af Komitén sålunda föreslagna förändringarne kan Kammarrätten icke tillstyrka. I det stora hela synes nemligen denna del af förslaget icke kunna betraktas såsom en förbättring af nu gällande bevillningsstadgas bestämmelser i motsvarande del. Komiterades åstundan att påskynda taxeringsärendenas behandling har föranledt Komiterade att föreslå sådane tidsbestämmelser, som ovilkorligen måste medföra vissa menliga påföljder i afseende å såväl statens som den skattskyldiges rätt. Genom dessa tidsbestämmelser uppstå nemligen icke blott för vederbörande tjenstemän utan äfven för beskattningsmyndigheterna sjelfva så stora svårigheter för ett noggrannt och omsorgsfullt uppfyllande af dem tillhörande åligganden, att det är högeligen att befara, att produkten af deras arbete kommer att blifva af underhaltig beskaffenhet. Den af Komitén föreslagna inskränkning af besvärstiden måste jemväl vara till hinder för den skattskyldige vid försök att åvägabringa sådan utredning, att han må kunna med något hopp om framgång söka ändring uti en oriktig taxeringsåtgärd. Vid betraktande af förslaget, särskildt i fråga om berörda tidsbestämmelser, får man deraf det intryck, att Komiterade synas hafva i icke ringa mån underskattat vigten af ortbeskattningsmyndigheternas arbete och de vederbörande tjenstemän åliggande bestyr vid taxeringen. En sådan uppfattning delas icke af Kammarrätten, enär bestämmelser, hvilka vid tillämpningen medföra svårigheter för arbetets noggranna och sorgfälliga utförande under de första stadierna af taxeringen, jemväl föröka antalet af de särskilda fall, i hvilka myndigheterna i högre instanser skulle nödgas ingripa för att rätta begångna fel. Det torde också ligga i sakens natur, att Komiterades syfte att bereda utväg för slutbehandling

af frågorna från en taxeringsperiod, innan en ny sådan inträder, bäst skulle vinnas, om taxeringen just under de första stadierna kunde verkställas med den noggrannhet, att anledningar till rättelse mindre ofta förekommo.

Utan tvifvel hafva Komiterade i den del af förslaget, som går ut på inrättande af en Öfverskattenämnd, velat finna en motvigt mot de brister, som i fråga om ortbeskattningsmyndigheternas verksamhet vidlåda nu gällande bevillningsstadga och hvilka brister, enligt Kammarrättens, af flere utaf Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvande delade uppfattning, icke skulle afhjelpas genom de af Komiterade föreslagna ändringar. Kammarrätten, som i motsats till Komiterade icke kan betrakta inrättandet af en Öfverskattenämnd med den sammansättning och befogenhet, Komiterades flertal åt en sådan institution gifvit, såsom ett botemedel i ofvanberörda afseende, anser sig deremot böra vidhålla den åsigt angående sättet för taxeringens ordnande under dess första skeden, som Kammarrätten i det underdåniga utlåtandet öfver Skattejemkningskomiténs förslag redan haft tillfälle att uttala. Det torde nemligen vara en allmänt erkänd sanning, att framgången af ett företag är i väsentlig mån beroende af beskaffenheten utaf det förslag, som för företagets åvägabringande må hafva blifvit uppgjordt. Bevillningstaxeringen utgör ej härifrån något undantag. Taxeringslängderna utvisa nogsamt, hurusom de af bevillningsberedningarne föreslagna taxeringsvärden å fastighet och taxeringsbelopp af inkomst endast i jemförelsevis få fall blifvit af taxerings- och pröfningskomitéerna ändrade. Just med afseende härå är det af vigt, att synnerlig omvårdnad egnas deråt, att förslagen till taxeringsvärden och taxeringsbelopp varda upprättade med noggrannaste iakttagande såväl af alla de upplysningar, hvilka af inkomna uppgifter eller eljest kunna vinnas, som af bevillningsförordningens föreskrifter i öfrigt. Då hos det öfvervägande flertalet af de personer, hvilka inväljas såsom ledamöter i beskattningsnämnderna, icke torde kunna förutsättas de kunskaper, den skicklighet samt ofta ej heller det tillfälle till

tidsuppoffring, som oundgängligen erfordras för att från ej sällan vidlyftiga handlingar sammanleta och derefter mot hvarandra väga de mångfaldiga omständigheter, hvilka för åstadkommande af en rättvis och jemn taxering måste beaktas, vore det enligt Kammarrättens åsigt önskvärdt, att allenast sjelfva bestämmandet och fastställandet af taxeringsvärdet å fastighet samt beskattningsbara beloppet af inkomst öfverlemnades åt taxeringsmyndigheterna och att vidtagandet af öfriga förberedande åtgärder, som erfordras för bevillningsafgiftens åstadkommande, ålades *tjensteman* under tjenstemannaansvarighet och under kontroll af myndighet, som det skulle tillhöra att öfvervaka, huruvida tjenstemannen behörigen fullgjort berörda åligganden, samt att i annan händelse söka undanrödja följden af den förelupna felaktigheten.

Under förutsättning att obligatorisk sjelfdeklaration blefve införd och att förhållandena under det år, som före taxeringsåret senast förflutit, lades till grund för löpande årets taxering, synes det Kammarrätten, att för vinnande af önskvärd skyndsamhet vid taxeringen en annan och lämpligare utväg än den af Komiterade föreslagna kunde ifrågasättas, nemligen borttagande af bevillningsberedningarne och inskränkning af ortbeskattningsnämndernas antal till Taxeringsnämnder och Pröfningsnämnder. Emellertid och då vid sjelfva taxeringsarbetet synnerlig vigt hvilar derpå, att kännedom om de till taxering förekommande fastigheterna och de skattskyldige personernas förmögenhetsförhållanden samt om öfriga omständigheter, hvilka kunna på taxeringen inverka, förefinnes inom taxeringsnämnden, samt det synes Kammarrätten uppenbart, att kännedomen om lokala och personliga förhållanden skall ur desto rikligare och tillförlitligare källa tillföras nämnden, ju mera begränsadt området för taxeringskretsen är och ju större antalet af taxeringsnämndens ledamöter blifver, anser Kammarrätten, att, derest taxeringen skall i första hand verkställas af taxeringsnämnder, taxeringsdistrikten böra inskränkas till de nuvarande beredningsdistriktens omfång samt att taxeringsnämnderna erhålla sådan sammansättning, som med

afseende å antalet ledamöter och olika klasser skattskyldige må finnas erforderlig.

Ehuru Kammarrätten på anförda skäl finner Komiterades förslag i fråga om ortbeskattningsmyndigheternas antal och verksamhetsområde i allmänhet mindre tillfredsställande och således måste afstyrka samma förslag, anser sig Kammarrätten dock icke böra underlåta att jemväl framställa de anmärkningar, till hvilka granskningen af de föreslagna speciela stadgandena i vissa afseenden föranledt.

Bevillningsberedningarne.

§ 25.

Beträffande den af Komitén föreslagna »kombination» af mantals- och taxeringslängderna anser sig Kammarrätten endast böra hänvisa till de anmärkningar, flere af Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvande i detta afseende framstält.

I denna § har föreslagits stadgande derom, att mantals- och taxeringslängden för året, sedan densamma, hvad mantalsskrifningen angår, blifvit i föreskrifven tid och ordning granskad, skall jemte dertill hörande för mantalsskrifningen aflemnade uppgifter och handlingar till bevillningsberedningens ordförande aflemnas inom Mars månads utgång. I fråga om mantalslängdens granskning stadgas i § 10 af Nådiga Förordningen den 20 Juli 1861 angående mantals- och skattskrifningarnes förrättande, att nämnda längd skall af vederbörande mantalsskrifningsförrättare före slutet af Mars månad aflemnas till pastor samt sedermera undergå granskning å för sådant ändamål utlyst socknestämma, som ovilkorligen skall hållas under förra hälften af April månad, hvarefter det åligger pastor att, så fort ske kan, låta längden med dertill hörande uppgifter och öfriga handlingar tillställas å landet kronofogden och i stad magistraten, för att tjena till ledning och upplysning vid bevillningstaxeringen för samma år. Då nu ifrågavarande, af Komitén föreslagna stadgande, såvidt

det afser tidpunkten för omförmälda längds aflemnande, följaktligen står i strid mot anförda stadgandet i gällande mantalsskrifningsförordning, lärer det vara af nöden, att ändring härutinnan vidtages antingen i sistnämnda förordning eller i Komiténs förslag.

§ 26.

I *sista punkten* af denna § föreskrifves, att ordförande eller ledamot i beredningen bör afträda, då fråga om bestämmandet af hans egen bevillningsskyldighet inom beredningen förekommer. Enligt förslaget i 43 § skall, vid taxeringsnämnds sammanträde, ledamot af nämnden afträda, då fråga förekommer om bestämmandet icke blott af hans egen, utan äfven af hans föräldrars, barns eller syskons bevillning. Något motsvarande stadgande är i fråga om pröfningsnämnd och öfverskattenämnden icke föreslaget.

Då omförmälda stadgande i § 43 är, såsom det synes Kammarrätten, bygdt på fullt rättsenlig grund och giltig anledning icke torde förefinnas att, på sätt i förslaget egt rum, antingen inskränka eller alldeles lemna å sido dylikt stadgande i fråga om bevillningsberedning, pröfningsnämnd och öfverskattenämnden, anser Kammarrätten berörda stadgande böra utsträckas äfven till sistnämnda trenne beskattningsmyndigheter och torde, i händelse denna åsigt godkännes, stadgandet efter erforderlig omarbetning lämpligen kunna insättas såsom ett särskildt moment uti den af Komiterade föreslagna, bland »allmänna föreskrifter» intagna § 69.

I öfverensstämmelse härmed torde hela sista punkten af nu ifrågavarande § 26 böra uteslutas.

§ 27.

I likhet med hvad åtskilliga af Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvande anmärkt, anser Kammarrätten det vara af vigt, att i bevillningsförordningen införes stadgande derom, att bered-

ningens förslag och protokoll skola under viss tid före taxeringsnämndernas sammanträden tillhandahållas kronans ombud vid dessa nämnder, på det ombudet må beredas tillfälle att före nämnda sammanträden af omförmälda förslag och protokoll taga del.

§ 28.

Denna § i förslaget lyder sålunda: »Skattskyldig, som är missnöjd med beredningens förslag, i hvad det angår vare sig honom sjelf eller annan skattskyldig, eger att hos taxeringsnämnden uppgifva de skäl och styrka de förhållanden, på grund hvaraf han anser detta förslag böra ändras eller ogillas». I den »speciela motiveringen» (p. 83) yttra Komiterade härom: »Det införda tillägget: "i hvad det angår vare sig honom sjelf eller annan skattskyldig" afser allenast att fullt tydligt uttala en rättighet, för hvars utöfvande redan den förut gällande ordalydelsen ej lagt något hinder i vägen. Stadgandets befogenhet, särskildt ur synpunkten af den kommunala beskattningen, ligger i öppen dag.»

Såvidt Kammarrätten varit i tillfälle att erfara, har åt det stadgande, som återfinnes i § 38 af nu gällande bevillningsförordning, hittills icke gifvits sådan tolkning, att rättigheten för skattskyldig att hos taxeringskomitén anmäla missnöje med bevillningsberedningens förslag ansetts sträcka sig utöfver den del af samma förslag, som rört den skattskyldige sjelf. Ej heller hafva bevillningsstadgans särskilda bestämmelser i öfrigt angående rättighet att i högre instans öfverklaga beskattningsmyndighets åtgärder och beslut tillförene ansetts kunna tillämpas så, att skattskyldig tillerkänts befogenhet att söka ändring i åtgärd eller beslut, som afsett annan skattskyldigs beskattning. Vid jemförelse af de utaf Komitén föreslagna stadganden uti denna § samt §§ 51 och 61 äfvensom Komiténs »speciela motivering» vid §§ 28 och 51 framgår dock otvifvelaktigt,

att Komiterade velat införa en snart sagdt obegränsad besvärsrätt i bevillningsmål.

Sådane stadganden i bevillningsförordningen, som, i likhet med de af Komitén föreslagna, afse att åt skattskyldig inrymma rättighet att öfverklaga frågor angående annan skattskyldigs beskattning, måste Kammarrätten på det lifligaste afstyrka. Vid bibehållande af det qvotitetssystem, på hvilket den direkta beskattningen i vårt land är grundad, synes nemligen någon afvikelse icke böra ega rum från den grundsats, att rättighet för skattskyldig att söka ändring i en viss taxeringsåtgärd göres beroende deraf att densamma omedelbart inverkar på den klagandes rätt. Om man uteslutande tager i betraktande den skattskyldiges förhållande till staten, så lärer icke från denna synpunkt kunna med fog påstås, att på en skattskyldigs rätt inverkar huruvida en annan skattskyldig varder rättvist beskattad. Det mera eller mindre lagstridiga eller eljest oriktiga, som må hafva förekommit vid den senares beskattning, kan för visso icke ega inverkan på taxeringen af den förres beskattningsbara inkomst. Äfven om man för stadgande om rättighet för skattskyldig att öfverklaga annan skattskyldigs taxering vill finna en grund i den uppfattningen, att den förre skulle ega ett medelbart intresse deraf att beskattningen i allmänhet och således äfven i hvarje särskildt förekommande fall verkställes i enlighet med bevillningsförordningens föreskrifter och verkliga förhållanden, så torde dock de rätta målsmännen vid beifrande af förelupna felaktigheter i taxeringen vara just den skattskyldige, hvars beskattning förmenas vara oriktig, i det fall att hans rätt blifvit förnärmad, samt Kronans ombud i de fall, då taxeringsbeloppet satts för lågt i förhållande till verkliga beskattningsbara inkomsten eller i öfrigt vid taxeringen det allmännas rätt icke blifvit behörigen iakttagen.

Det förhållande, att bevillningen lagts till hufvudsaklig grund för den kommunala beskattningen, har visserligen gifvit

anledning till att i bevillningsstadgan inrymma rättighet för vederbörande kommun att anföra besvär öfver pröfningskomités beslut i taxeringsfrågor. Denna inom vissa gränser bestämda rättighet har tvifvelsutan ansetts betingad, bland annat, deraf, att kommunens intresse af taxeringens utgång i vissa fall icke sammanfaller med statens intresse. Komiterade hafva också ansett, att befogenheten af ifrågavarande, utaf Komiterade föreslagna stadgande angående rättighet för skattskyldig att öfverklaga annan skattskyldigs taxering framginge särskildt ur synpunkten af den kommunala beskattningen. Om det än bör erkännas, att en skattskyldig just i sin egenskap af medlem af en viss kommun eger ett verkligt intresse deraf, att den taxering, som åsättes en annan skattskyldig medlem af samma kommun, varder rättvis, så synes det dock, å andra sidan, icke kunna med fog påstås, att detta intresse, der det kan anses berättigadt, är något annat än det för kommunens samtliga medlemmar gemensamma intresset af nämnda taxerings utgång. Men den naturlige representanten för detta gemensamma intresse är ingen annan än kommunen sjelf. Det sätt, hvarpå kommunens beslutande rätt i allmänhet utöfvas, är i kommunallagarne bestämdt och de i dessa lagar i sådant afseende förekommande stadganden äro äfven tillämpliga då fråga väckes, huruvida en viss skattskyldig persons bevillningstaxering skall af kommunen i högre instans öfverklagas eller icke. Om nu i bevillningsförordningen införes rättighet för skattskyldig att öfverklaga annan skattskyldigs beskattning, så beredes derigenom utväg för den förre att, — i strid mot öfriga kommunmedlemmars i laglig ordning fattade och tilläfventyrs af vederbörande högre myndighet, i anledning af den enskilde kommunmedlemmens klagan, fastställda beslut, — genom alla instanser draga klagan öfver annan skattskyldig påförd, af kommunen i dess helhet redan godkänd bevillningsafgift. Olämpligheten af ett stadgande, hvarigenom en enskild kommunmedlem sättes i stånd att i visst fall kringgå det beslut,

kommunen i dess helhet i samma fråga fattat, torde dock ligga i öppen dag.

Om således den uppfattningen är riktig, att de intressen, som i verkligheten beröras vid frågan om en viss skattskyldig persons taxering, redan enligt nu gällande bevillningslagstiftning äro i tillfälle att genom sina naturliga målsmän bevaka sin rätt, så följer häraf att man vid uppsökandet af den allmänna rättsgrunden för ett stadgande, sådant som det af Komiterade föreslagna, råkar i förlägenhet. Ett sådant lagstadgande lärer icke heller vara egnadt att minska det rådande missnöjet med den nuvarande bevillningslagstiftningen. Det synes också Kammarrätten särdeles anmärkningsvärdt, att Komiterade, hvilka ryggat tillbaka för införande af obligatorisk sjelfdeklaration, som i grunden dock utgör en vädjan till hvarje skattskyldig medborgares rättskänsla, icke tvekat att föreslå ett stadgande, som kan leda till införande af ett legaliseradt angifvelsesystem med dess oundvikliga följder af split och missämja de särskilda samhällsmedlemmarne emellan.

Äfven anser sig Kammarrätten böra erinra, att den föreslagna rättigheten för skattskyldig att öfverklaga annan skattskyldigs beskattning, särdeles med den formulering, den i § 51 derom förekommande bestämmelse erhållit, är så vidsträckt, att något hinder ej lärer möta för missnöjd skattskyldig att föra klagan äfven öfver sådana åtgärder, som ej hafva omedelbart inflytande på viss skattskyldigs taxering, såsom t. ex. infordrande af uppgifter m. m., till följd hvaraf genom berörda stadgande ytterligare beredes tillfälle att med tvifvelsutan mången gång obefogade rättegångar besvära och upptaga tiden för såväl myndigheter som andra skattskyldige.

Taxeringsnämnderna.

§ 33.

I afseende å tidpunkten för taxeringsförrättningarnes afslutande får Kammarrätten åberopa hvad Kammarrätten förut

i allmänhet anmärkt angående de af Komiterade föreslagna tidsbestämmelser.

§ 35.

Ehuru den »speciela motiveringen» (p. 83) torde gifva vid handen, att de ändringar, motsvarande § 45 i nu gällande bevillningsstadga undergått uti förslaget, äro att anse endast såsom redaktionsförändringar, torde dock icke böra lemnas utan uppmärksamhet, att ifrågavarande § i förslaget blifvit så affattad, att densamma i tillämpningen kommer att leda dertill, att antalet af taxeringsnämnds ledamöter i vissa fall varder större och i andra fall mindre, än som blir följden af de i fråga om taxeringskomitéernas sammansättning nu gällande bestämmelser, hvadan förslaget innefattar jemväl en ändring i sak.

§ 36.

Då, enligt förslaget, det skall åligga i Stockholm Öfverståthållareembetet och i öfriga städer magistraten att underrätta de till ledamöter eller suppleanter i taxeringsnämnd valde personer om det dem gifna uppdrag, synes också anmälan om inträffadt förfall för någon af de valde lämpligen böra göras i Stockholm hos Öfverståthållareembetet och i öfriga städer hos magistraten; och torde *tredje* punkten af denna § böra i öfverensstämmelse härmed omredigeras.

§ 43.

I fråga om det i slutet af denna § förekommande stadgande åberopas Kammarrättens yttrande vid § 26.

§ 47.

I denna § har föreslagits en minskning i antalet af de personer, hvilka taxeringsnämnd har att föreslå till ledamöter i samma års pröfningsnämnd. Då denna förändring, för hvilken

Komiterade icke anfört något skäl, enligt Kammarrättens uppfattning hvarken betingas af Komiténs förslag i öfrigt angående taxeringsmyndigheternas sammansättning eller eljest synes medföra någon fördel, får Kammarrätten afstyrka samma förändring.

Likaledes torde det vara föga lämpligt att stadga, det berörda förslag skall upprättas medelst sluten omröstning, enär derigenom skulle försvåras behörigt iakttagande af de i § 49 förekommande bestämmelser om pröfningsnämnds sammansättning med hänsyn till olika klasser af skattskyldige.

I händelse Komiténs förslag att från 4 till 3 minska antalet af de personer, som skola af taxeringsnämnd föreslås till ledamöter i pröfningsnämnden, varder godkändt, får Kammarrätten hemställa, huruvida icke, i enlighet med hvad Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvande i Vesterbottens län anmärkt, i denna § bör införas stadgande derom att, såvidt förhållandena sådant medgifva, två af de föreslagne skola vara egare af fastighet och den tredje näringsidkare eller löntagare.

Pröfningsnämnderna.

§ 48.

Af hvad Kammarrätten förut i allmänhet anfört angående de af Komiterade föreslagna tidsbestämmelser följer, att Kammarrätten icke kan biträda Komiténs förslag i fråga om tidpunkten för pröfningsnämndernas sammanträden.

§ 51.

I öfverensstämmelse med den af Kammarrätten vid § 28 uttalade åsigt torde de i § 51 förekommande orden »eller framställa anmärkningar i anledning af taxeringsnämnds vidtagna åtgärder och beslut» böra uteslutas.

§ 52.

I denna § har med ändring af nu gällande bevillningsstadgas bestämmelser i § 64 föreslagits, att pröfningsnämnd skall

ega att inom sig utse ordförande i de fall att landshöfding är förhindrad att bevista nämndens sammankomster; men på de af Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvande i Södermanlands, Kalmar och Skaraborgs län anförda skäl anser Kammarrätten de i berörda afseende nu gällande bestämmelser böra bibehållas.

I anledning af hvad Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvande i Skaraborgs län anmärkt rörande svårigheten att i vissa fall tillämpa stadgandet derom att vid lika röstetal den mening skall blifva gällande, som länder till den skattskyldiges förmån, synes det Kammarrätten att, till undanrödjande af sådan svårighet, omförmälda stadgande bör ändras i den riktning, att, om rösterna utfalla lika, den mening skall gälla, som länder till den skattskyldiges förmån, men der denna grund ej kan tillämpas, frågan skall afgöras genom lottning.

§ 56.

Mom. 1. På förut anförda skäl kan Kammarrätten ej tillstyrka Komiténs förslag till ändring af de i § 68 af nu gällande bevillningsstadga i fråga om aflemnande af pröfningsnämndens protokoll förekommande tidsbestämmelser.

Mom. 3. I anledning af hvad flere utaf Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvande anmärkt mot denna del af förslaget, anser sig Kammarrätten böra afstyrka antagande af detta moment.

Öfverskattenämnden.

Enligt Komiténs förslag skall högsta pröfningsrätten i taxeringsfrågor tillkomma en *Öfverskattenämnd* med den sammansättning, som i § 60 af förslaget angifves. För nämndens åligganden redogöres i § 62. Skälen till Komiténs beslut att föreslå inrättandet af en Öfverskattenämnd hafva varit, yttra Komiterade, »många och betydande». Dessa skäl äro närmare angifna i den »allmänna motiveringen» (p. 72—74).

Då, enligt Kammarrättens uppfattning af förslaget, Öfverskattenämnden skulle hafva till hufvudsaklig uppgift *dels* att uti taxeringsfrågor i sista instans skipa rättvisa mellan staten eller kommun, å ena, och den skattskyldige, å andra sidan, *dels och* att öfvervaka att bevillningsförordningens föreskrifter blifva öfver allt i riket likformigt tolkade och tillämpade, torde det tillåtas Kammarrätten att framställa de anmärkningar i dessa begge afseenden, till hvilka granskningen af förslaget gifvit anledning.

Beträffande den första af berörda uppgifter anser sig Kammarrätten böra erinra, att den Förberedande Skattejemkningskomitén i förut omförmälda betänkande framställt ett med nu föreliggande likartadt förslag. Sistnämnda förslag gick dock ut derpå, att öfverskattenämnden skulle vara icke en nämnd utan en domstol och dess ledamöter domare. Enligt Skattereglerings-komiténs nu förevarande förslag skulle deremot den ifrågasatta öfverskattenämnden utgöra allenast en inför lagen oansvarig samvetsnämnd och icke skilja sig från ortbeskattningsnämnderna i vidare mån, än som följer af denna nämnds öfverordnade ställning. En af Komiténs ledamöter, Professoren Rydin, har i sin ofvannämnda reservation på ett, såsom det synes Kammarrätten, öfvertygande sätt ådagalagt, hurusom Komiténs förslag i denna del icke står i öfverensstämmelse med den svenska konstitutionens anda och ej heller med nödvändighet framgår ur sjelfstyrelseprincipen. Till hvad Professoren Rydin från dessa synpunkter mot förslaget anfört synes från Kammarrättens sida ej något vara att lägga.

I fråga om lämpligheten af den föreslagna anordningen att åt en öfverskattenämnd öfverlemna afgörandet af besvär öfver pröfningsnämndernas beslut har Kammarrätten redan i det underdåniga utlåtandet den 30 November 1877 öfver Skattejemkningskomiténs förslag uttalat sina betänkligheter. De skäl, som föranledde Kammarrätten att afstyrka Skattejemkningskomiténs förslag om införande af en öfverskattenämnd såsom sista in-

stans i bevillningsmål, synas i hufvudsakliga delar ega ännu större vigt i afseende å nu förevarande förslag. Vid såväl bevillningsberedningarne som taxerings- och pröfningsnämnderna utgör nemligen ledamöternas *personliga kännedom* om de till taxering förekommande fastigheterna och om de skattskyldige personernas förmögenhetsförhållanden samt om öfriga omständigheter, hvilka kunna inverka på taxeringen, en hufvudsaklig grund för beslutet. De uppgifter, som skola meddelas myndigheterna till ledning vid taxeringen, äro endast för vissa fall påbjudna och ofta till innehållet mindre fullständiga, hvadan de torde för det afsedda ändamålet i allmänhet befinnas ganska otillfredsställande. Komitén har visserligen i den del af förslaget, som afser meddelande af uppgifter till ledning vid taxeringen, föreslagit någon utvidgning af skyldigheten att aflemna sådane uppgifter, men bestämmelserna härutinnan åsyfta hufvudsakligen sådana inkomster, som härflyta af skattskyldig persons anställning i allmän eller enskild tjenst, och beröra ingalunda sådana inkomster, hvilka, såsom förhållandet är med inkomst af kapital och rörelse, till följd af sin natur mest undandraga sig offentligheten. Flertalet af de skattskyldige aflemnar alldeles icke någon uppgift angående värdet af sina fastigheter eller beloppet af sina inkomster. Sällan förekommer, att vid beskattningskomitéerna de skattskyldige ens höras uti dem rörande beskattningsfrågor, äfven om föreslagen beskattning på kronoombuds yrkande eller till följd af någon ledamots i taxerings- eller pröfningsnämnds meddelanden höjes.

Helt annorlunda gestaltar sig förhållandet, då besvär öfver pröfningsnämnds beslut skola af en för hela riket gemensam myndighet afgöras. Hos en sådan myndighet kan nemligen blott undantagsvis förutsättas tillgång till den »lokalkännedom och sakkunskap», som enligt Komiterades åsigt bör hos öfverskattenämnden förefinnas, derest icke »rättigheten att höja eller sänka bevillningsbelopp skall i sin utöfning medföra högst betänkliga följder». Det lärer få anses uppenbart, att det icke ligger inom

möjlighetens gräns att så sammansätta omförmälda öfverordnade myndighet, att ledamöterna i densamma ega kännedom om hvarje inom riket belägen fastighets verkliga värde och om hvarje skattskyldigs inkomst och förmögenhet. Den sammansättning, öfverskattenämnden enligt komitépluralitetens förslag skulle erhålla, innebär ingalunda någon vederläggning af denna uppfattning. Komiterade hafva nemligen icke ens ifrågasatt, att hos de personer, som af Kongl. Maj:t skulle förordnas till ordförande och föredragande eller af Riksdagens kamrar skulle väljas till ledamöter i öfverskattenämnden, skola finnas den »lokalkännedom och sakkunskap», hvarpå komiterade lägga så stor vigt. Men komiterade hafva sökt tillmötesgå sistnämnda kraf genom att i öfverskattenämnden bereda plats åt tvenne af vederbörande pröfningsnämnd valde ledamöter, hvarigenom också, på sätt komiterade i den »allmänna motiveringen» (p. 73) yttra, »ett tillfälle är beredt att låta olika kategorier af skattskyldige deltaga i frågornas behandling och i mån af deras berättigande göra sina åsigter gällande». Om man än lemnar alldeles å sido det förhållande, att förslaget icke innehåller någon bestämmelse derom, att pröfningsnämnderna vid valet af de tvenne ledamöterna i öfverskattenämnden skola taga hänsyn till olika kategorier skattskyldige, på det att derigenom må förhindras, att de valde blifva endast jordegare, eller endast löntagare, eller endast rörelseidkare, så är det dock icke tänkbart, att de personer, hvilka hvarje pröfningsnämnd sålunda skall utse till ledamöter i öfverskattenämnden, i allmänhet skola tillföra denna nämnd erforderlig tillgång på »lokalkännedom och sakkunskap». Fastheldre torde erfarenheten hafva ådagalagt, att inom de nuvarande pröfningskomitéerna, såsom Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvande i Wermlands län erinrat, »såväl fasta egendomars beskaffenhet till areal och jordmån m. m. samt deraf beroende värden, som personers näring och rörelse med deraf påräknelig inkomst, med få undantag, varit obekanta för andra ledamöter af Komitèn än den ledamot, som tillhört den ort, hvars förhållanden i nämnda hänseenden kommit

i fråga; och på hvilken ledamots åsigt samt de upplysningar, han kunnat meddela, Komitén således måst grunda sitt omdöme». Häraf blir också, enligt Kammarrättens förmenande, den följd, att öfverskattenämnden i de allra flesta fall nödgas grunda sitt beslut på de upplysningar, nämndens ledamöter från pröfningsnämnderna kunna hafva att meddela; och då, efter hvad ofvan berördt är, dessa upplysningar, äfven om de begge ledamöterna från samma pröfningsnämnd icke äro af olika åsigt, i de flesta fall måste blifva af ganska tvifvelaktigt värde, är det att befara, att öfverskattenämndens beslut icke alltid varder af den beskaffenhet, att hvarje tanke på godtycklighet i beskattningen måste anses oberättigad.

Om man erkänner omöjligheten att gifva den myndighet, som skall upptaga besvär öfver pröfningsnämnds beslut, sådan sammansättning, som bereder myndigheten erforderlig personlig kännedom om fastigheters verkliga värden samt skattskyldiges inkomster och förmögenhet, så lärer häraf följa, att de genom besvären öfver pröfningsnämnds beslut fullföljda frågor hos den öfverordnade myndigheten antaga tvistemåls natur. Af denna orsak måste också vid afgörandet af besvären pröfningen, efter det vederparten blifvit hörd, grundas *uteslutande på den bevisning, som i målet förekommit.* Den personliga kännedom, som en eller annan af myndighetens ledamöter tillfälligtvis kan ega om en viss fastighets värde eller en viss klagandes förmögenhetsförhållanden, får följaktligen ej i någon mån på beslutet inverka. I motsatt fall skulle ju synnerlig orättvisa vederfaras öfriga klagande, om hvilkas förmögenhetsförhållanden myndighetens ledamöter saknade all personlig kännedom. Af Komiterades yttrande i den »allmänna motiveringen» (p. 74) framgår dock otvetydigt, att Komiterade icke fordrat, att öfverskattenämndens beslut skola grundas på förebragt bevisning. Fastheldre hafva Komiterade genom vissa af dem föreslagna bestämmelser, om hvilka Kammarrätten i detta sammanhang ej lärer behöfva närmare yttra sig, lagt

stora hinder i vägen för den skattskyldiges försök att åstadkomma nöjaktig bevisning till stöd för sin klagan.

Vidkommande den andra af ofvanomförmälda uppgifter för Öfverskattenämnden eller den att öfvervaka, att bevillningsförordningens föreskrifter blifva öfver allt i riket likformigt tolkade och tillämpade, får Kammarrätten i allmänhet hänvisa till de erinringar, som dels af Komiténs ordförande och dels af flere utaf Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvande i detta afseende gjorts. Det synes också Kammarrätten uppenbart, att den sammansättning, Öfverskattenämnden enligt Komiténs förslag erhållit, samt den begränsning af nämndens befogenhet, som i förslaget skett, lägga synnerligen stora hinder i vägen för nämnden vid försök att fylla denna uppgift. Särskildt anser sig Kammarrätten icke kunna underlåta att anmärka, hurusom den i § 62 mom. b) föreslagna rättighet för Öfverskattenämnden att förordna om ny uppskattning af fast egendom utan afvaktan af nästa allmänna fastighetstaxering i många fall icke komme att i tillämpningen medföra den verkan, som dermed åsyftas. För öfrigt synes det Kammarrätten som om det syftemål med förslaget om inrättande af en Öfverskattenämnd, hvarom nu är fråga, eller att denna nämnd skulle utöfva kontroll deröfver att fastighetstaxeringen verkställes i enlighet med bevillningsförordningens föreskrifter, skulle kunna vinnas på annat sätt. Då nemligen taxeringshandlingarne skola ingå till Kammarrättens revisionsafdelning, som redan för närvarande har till åliggande att dessa handlingar jemte kronoräkenskaperna i öfrigt granska, torde det vara påtagligt, att äfven berörda kontroll kan och bör af revisionsafdelningen lämpligast utöfvas. I § 62 mom. c) har Komitén ock föreslagit rättighet för Kammarrättens revisionsafdelning att under kronoräkenskapernas granskning framställa anmärkningar emot fastighetsvärden och inkomstbelopp, som taxerings- och pröfningsnämnderna fastställt, eller emot de af samma nämnder i öfrigt vidtagna beslut. I fråga om gränserna för denna rättighets utöfvande kommer

Kammarrätten att längre fram i detta utlåtande uttala sin mening.

Då de skäl, Komiterade i öfrigt anfört till stöd för förslaget om inrättande af en Öfverskattenämnd, i allmänhet upptagits till granskning dels i vissa vid komitébetänkandet fogade reservationer och dels af flertalet af Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvande, får Kammarrätten underdånigst hänvisa till de anmärkningar, som vid nämnda granskning förekommit och hvilka anmärkningar i hufvudsakliga delar biträdas af Kammarrätten, med tillägg — i anledning af det utaf Komiterade framhållna syfte att genom införande af en Öfverskattenämnd afhjelpa den långsamhet med bevillningsmålens afgörande, som nu ej sällan måste ega rum, — att den öfverklagade långsamheten, nu i allmänhet föranledd af otillräckliga arbetskrafter hos vederbörande myndigheter, skulle kunna genom förstärkning af dessa arbetskrafter förekommas.

På grund af hvad sålunda anförts och under åberopande i tillämpliga delar af hvad Kammarrätten i underdåniga utlåtandet den 30 November 1877 yttrat angående inrättande af en Öfverskattenämnd, får Kammarrätten afstyrka antagande af Komitépluralitetens förslag i denna del.

Då af Kammarrättens i detta ämne uttalade åsigt framgår, att Kammarrätten för sin del icke kan biträda något förslag, som afser att åt en inför lagen oansvarig samvetsnämnd i stället för en ansvarig domstol öfverlemna afgörandet af besvär öfver pröfningsnämndernas beslut, lärer något vidare yttrande å Kammarrättens sida ej erfordras rörande vissa i nämnda riktning gående förslag, som af åtskillige reservanter inom Komitén framstälts.

De af Komitén i §§ 60—67 föreslagna bestämmelser hafva vid förslagets granskning af Kammarrätten gifvit anledning till följande speciela anmärkningar:

§ 61.

Mom. 1. I fråga om rätt för skattskyldig att öfverklaga pröfningsnämnds beslut rörande annan skattskyldigs taxering åberopas hvad Kammarrätten vid § 28 yttrat.

Beträffande rättigheten för kommun att söka ändring i pröfningsnämnds beslut innehåller § 70 i nu gällande bevillningsförordning den bestämmelse, att, derest, till följd af pröfningskomités beslut, bevillningsafgift ur taxeringslängd utgått eller dylik afgift tillkommit eller blifvit fastställd till annat belopp, *än det taxeringskomité påfört,* vederbörande kommun eger att deröfver i föreskrifven tid och ordning anföra besvär. Då den begränsning nu gällande bevillningsstadga sålunda gifvit åt kommuns besvärsrätt antagligen föranledts deraf, att taxeringskomiténs ledamöter med afseende å det sätt, hvarpå desamma utses, äro att betrakta såsom kommunens förtroendemän och i följd häraf kommunens intresse af taxeringens utgång hos taxeringskomitén redan är vederbörligen bevakadt, anser Kammarrätten giltigt skäl ej förefinnas till att, såsom i förslaget egt rum, utvidga gränserna för kommuns besvärsrätt, utan synas nu gällande bestämmelser i detta fall kunna utan olägenhet bibehållas.

Med ändring af den i nu gällande bevillningsstadgas § 70 förekommande bestämmelse, enligt hvilken tiden för anförande af besvär öfver pröfningskomités beslut tilländagår först med utgången af Mars månad året näst efter taxeringsåret, hafva Komiterade i förslaget inskränkt denna besvärstid till klockan 12 den 15 November af sjelfva taxeringsåret. Det är dock uppenbart att, derest Komiterades förslag i första punkten af mom. 3 i § 9 varder antaget, den sålunda föreslagna inskränkningen af besvärstiden kommer att i fråga om beskattningen af sådane inkomster, som i sistnämnda lagrum omförmälas, för den skattskyldige afskära möjligheten att inom besvärstidens utgång styrka verkliga beloppet af den beskattningsbara in-

komsten under taxeringsåret. Men om för den skattskyldige stänges utvägen att med lagligen gällande bevisning ådagalägga, hurusom det belopp, till hvilket hans inkomst vid taxeringen uppskattats, öfverstiger hans verkliga inkomst, då är det att befara, att den så ofta framhållna grundsatsen om rättvis och jemlik beskattning i verkligheten kommer att lida ett betydligt afbräck och snart nödgas gifva vika för det subjektiva godtycket. Derest Komiterades förslag i första punkten af mom. 3 i § 9 varder antaget, kan Kammarrätten således icke tillstyrka bifall till den föreslagna inskränkningen af den i nu gällande bevillningsstadga bestämda besvärstid.

Om deremot, i enlighet med Kammarrättens förut uttalade åsigt, det näst före taxeringsåret förflutna årets beskattningsbara inkomst bestämmes såsom den enda, ovilkorligt gällande grunden för taxeringen af de i ofvanberörda lagrum omförmälda inkomster, synes det icke vara af behofvet påkalladt att i hela dess utsträckning bibehålla den nu stadgade besvärstiden. Fastheldre torde hänsynen till önskvärdheten af skyndsamhet vid bevillningsmålens handläggning böra leda till betydligt förkortande af sistnämnda besvärstid.

§ 62.

Mom. c. Genom stadgandet i detta moment har Komiten föreslagit upphäfvande af det i § 78 af nu gällande bevillningsstadga intagna förbud för Kammarrättens revisionsafdelning att under kronoräkenskapernas granskning framställa anmärkningar mot taxeringsvärden och inkomstbelopp, som af taxeringsmyndigheterna bestämts, eller mot de af sistnämnda myndigheter för öfrigt vidtagna beslut. På de skäl, Kammarrätten i underdåniga utlåtandet den 30 November 1877 öfver Förberedande Skattejemkningskomiténs betänkande anfört, anser Kammarrätten, att, äfven om förslaget om införande af en Öfverskattenämnd förfaller, i bevillningsförordningen bör införas föreskrift derom, att Kammarrättens revision skulle hafva till åliggande att vid kronoräken-

skapernas granskning, med ledning af de uppgifna salu-, hypoteks- och brandförsäkringsvärdena samt inkomstbeloppen, tillse, att uppskattningen af fastighetsvärde och inkomstbelopp blifvit verkställd enligt bevillningsförordningens föreskrifter, samt att, om felaktighet härutinnan förefunnes, derom framställa anmärkning och utföra den talan, hvartill omständigheterna kunde föranleda.

§ 67.

Genom antagande af Komiténs förslag i denna del skulle Öfverskattenämnden blifva sista instansen i bevillningsmål.

Då Kammarrätten icke kan biträda detta förslag, genom hvilket den skattskyldige skulle beröfvas förmånen af att draga frågan om sin beskattning under Eders Kongl. Maj:ts nådiga skärskådande, samt det äfven ur synpunkten af statens rätt torde vara förenadt med våda att lägga högsta pröfningsrätten i bevillningsfrågor uti en oansvarig skattenämnds hand, anser Kammarrätten ifrågavarande § i förslaget böra utgå.

Allmänna föreskrifter.

§ 69.

Mom. 1. Då Komitén i andra momentet af § 25 borttagit det i § 36 af nu gällande bevillningsförordning förekommande stadgande, att Bevillningsberedningen vid upprättande af förslag till fastighetsvärde och inkomstbelopp skall i taxeringslängden införa jemväl sjelfva bevillningsafgiften för hvarje skattskyldig, torde den i nu förevarande moment intagna föreskrift om skyldighet för ledamot af bevillningsberedning att föreslå den bevillningsafgift, hvar och en skattskyldig bör erlägga, böra bringas till öfverensstämmelse med förslaget i andra momentet af § 25.

§ 71.

Mom. 1. Enligt innehållet af § 75 i nu gällande bevillningsstadga tillhör det vederbörande taxeringskomité att afgifva ytt-

rande angående den vedergällning, som bör lemnas uti de i nämnda § omförmälda fall. Komiterade hafva i sitt förslag uteslutit denna bestämmelse. Då något skäl härför ej blifvit anfördt, men det i många fall icke torde vara utan gagn för pröfningsnämnden att vid bestämmandet af vedergällningens storlek ega ledning af vederbörande taxeringsnämnds i frågan gifna förord, synes det Kammarrätten, att nu gällande föreskrift i berörda afseende bör bibehållas.

Om än det af Komiterade föreslagna borttagande af rättigheten för Kronans ombud att ur den s. k. bevillningsprocenten njuta arvode för besvär vid taxeringsarbetet måste, hvad beträffar kronofogde och landskamererare, anses grundadt på stadgandena i Eders Kongl. Maj:ts Nådiga Bref den 31 Maj 1878 angående löneregleringen för vissa landsstatstjenstemän, så synes dock, på de af Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvande i Göteborgs och Bohus län anförda skäl, sådan rättighet för Kronans ombud vid taxeringsnämnd i stad fortfarande böra bibehållas.

Mom. 3. Det i detta moment förekommande uttryck »samma stads hela bevillningssumma för året» synes vid jemförelse med motsvarande stadgande i mom. 1, der det talas om »länets hela bevillningssumma efter denna förordning», erfordra lämplig omredigering.

Mom. 4. I händelse det af Komitén föreslagna stadgande i § 56 mom. 3 varder antaget, synes, vid det förhållande att, såsom Komiterade sjelfve i den »speciela motiveringen» (p. 85) erinrat, egentliga afsigten med berörda stadgande varit att göra mantals- och taxeringslängderna användbara för kommunala syften, den lösen för utskrift af dessa längder, som enligt förslaget i nu förevarande moment skall af vederbörande häradsskrifvare åtnjutas, rätteligen böra drabba icke statsverket utan den kommun, för hvars räkning utskriften verkstälts; och torde sistnämnda moments lydelse böra i öfverensstämmelse härmed ändras.

Mom. 5. Enligt § 75 mom. 1 af nu gällande bevillningsstadga skola »kostnader för tryckningen af formulär och blan-

ketter till taxeringslängder jemte sammandrag deraf» bestridas af den s. k. bevillningsprocenten. På de af Komiterade i den »speciela motiveringen» (p. 87) anförda skäl har i nu förevarande moment föreslagits åliggande för Eders Kongl. Maj:ts Statskontor att till Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvande efter reqvisition utlemna nödigt antal »blanketter till mantals- och taxeringslängder». Såsom Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvande i Göteborgs och Bohus län erinrat, hafva Komiterade icke anvisat något sätt för gäldande af kostnaderna för tryckning af blanketter till sådana längder, som det åligger pröfningsnämnd att upprätta, och till anbefallda sammandrag af mantals- och taxeringslängderna.

Då emellertid, enligt Kammarrättens uppfattning, de af Eders Kongl. Maj:ts bemälde Befallningshafvande omförmälda blanketter böra anskaffas på statsverkets bekostnad, samt på de af Komiterade (l. c.) angifna skäl det synes Kammarrätten lämpligt, att Eders Kongl. Maj:ts Statskontor, i fråga om tillhandahållande af berörda blanketter, erhåller enahanda uppdrag, som beträffande blanketter till mantals- och taxeringslängder är i förevarande moment föreslaget, anser Kammarrätten stadgandet i detta moment böra i öfverensstämmelse härmed utvidgas.

Närlagda utdrag af Kammarrättens protokoll innehåller de särskilda yttranden, som under ärendets handläggning hos Kammarrätten af vissa ledamöter afgifvits.

De remitterade handlingarne återställas i underdånighet; och framhärdar Kammarrätten

Med djupaste vördnad, trohet och nit,
Stormägtigste, Allernådigste Konung!
Eders Kongl. Maj:ts
underdånigste och tropligtigste
tjenare och undersåtar
C. O. V. BURÉN.

AXEL LILJENSTOLPE. B. A. EKSTRÖM. ERNST J. BIÖRCK.
A. H. BIÖRKLUND. WILH. NORMELLI. HENNING V. UNGE.
Referent. *J. Kjellén.*

Stockholm den 22 September 1882.

Utdrag af Kongl. Maj:ts och Rikets Kammarrätts protokoll, hållet i Stockholm den 22 September 1882.

Närvarande:

Herr Presidenten m. m. BURÉN,
Herr Kammarrättsrådet LILJENSTOLPE,
Herr Kammarrättsrådet EKSTRÖM,
Herr Kammarrättsrådet BIÖRCK,
Herr Kammarrättsrådet BIÖRKLUND,
Herr Kammarrättsrådet NORMELLI,
samt adjungerade ledamoten,
vice Häradshöfdingen von UNGE.

S. D. Herr Kammarrättsrådet *Normelli* fortsatte och afslutade föredragningen af det utaf honom affattade förslag till underdånigt yttrande öfver Skattereglerings komiténs den 17 Augusti 1881 afgifna förslag till Förordning angående bevillning af fast egendom samt af inkomst; och beslöts underdånigt utlåtande af innehåll Registraturet utvisar.

Särskilda yttranden afgåfvos af:

1:o) adjungerade ledamoten, vice Häradshöfdingen *von Unge*, som anförde:

»Mot lydelsen af Komiténs förslag i § 5 har jag ej annat att erinra, än att jag, i likhet med Kongl. Kammarrättens Herr President och öfriga ledamöter, anser, att »fiske, som är i jordebok särskildt upptaget», lämpligen bör i beskattningsafseende hänföras till jordbruksfastighet.

I afseende å öfriga delar af Komiténs förslag instämmer jag med Kongl. Kammarrättens pluralitet.»

2:o) Herr Kammarrättsrådet *Biörklund*, som utlät sig:

»Från den af Kongl. Kammarrättens pluralitet yttrade mening är jag i så måtto skiljaktig, att jag *dels* anser mig böra lemna utan erinran Skatteregleringskomiténs förslag derom att medelst inkomstbevillning beskatta den inkomst, som erhålles genom försäljning från skog eller torfmosse, *dels ock* anser, att nu gällande förbud för Kongl. Kammarrättens revision att inlåta sig på granskning af taxeringsmyndigheternas beslut är på goda skäl grundadt och bör fortfarande bibehållas, hvaraf följer att jag för min del ej kan tillstyrka antagande af hvad Skatteregleringskomitén föreslagit i § 62 mom. *c*».

3:o) Herr Kammarrättsrådet *Liljenstolpe*, hvars yttrande var af följande lydelse:

»Komitén har i dess underdåniga skrifvelse af den 17 Augusti 1881 bland annat yttrat, att den ansett sig böra grunda sitt arbete på förutsättning att grundskatter samt rustnings- och roteringsbesvär varda afskrifna.

I anledning häraf får jag åberopa och instämma uti hvad Doktorn Hedin uti sin reservation anfört derom, att bevillningslagstiftningens omarbetning är, oberoende af alla andra ifrågasatta förändringar i vårt beskattningsväsende, en angelägenhet af största vigt; och lärer det likaledes vara af den största vigt att vid en sådan omarbetning noga tillses, att den med berörda lagstiftning åsyftade beskattning blifver i möjligaste mån rättvis, billig och för de skattskyldige jemlik.

Då i afseende å fastighetsbeskattningen såväl komitépluralitetens, som Grefve De la Gardies förslag leda dertill, att bevillning med enahanda belopp komme att erläggas för fastighet, ehvad fastighetsegaren tillika vore egare af det i fastighet nedlagda kapital eller icke, äfvensom Komiterades förslag i

vissa fall har till följd, att för fastigheter af lika kapitalvärde komme att utgöras lika bevillning, vare sig att dessa fastigheter lemnade egarne inkomst eller icke, synas mig dessa förslag härutinnan icke öfverensstämma med rättvisa och billighet, och kan jag af sådan anledning för min del icke någotdera af nämnda förslag biträda.

Vid beskattning af fastighet bör efter min uppfattning afses dels den förmån, som sjelfva egandet af fastigheten för egaren medför, och dels den inkomst, som fastigheten inbringar. Nämnda förmån tillgodokommer fastighetsegaren så väl om fastigheten är belastad med skuld eller icke, som ehvad fastigheten lemnar eller icke lemnar egaren någon inkomst. För denna förmån synes mig fastighetsegaren derför böra erlägga ett bestämdt bevillningsbelopp i visst förhållande till fastighetens taxeringsvärde, äfven för den händelse, att fastigheten är belastad med skuld eller icke lemnar egaren inkomst.

Bevillning för inkomst af fastighet lärer åter böra göras beroende deraf, huruvida fastigheten lemnar inkomst eller icke, och torde således i regeln böra ifrågakomma endast i det fall att fastigheten verkligen gifver inkomst. Då nu, på sätt jemväl Kommitterade (§ 9 mom. 26 i Förordningen och § 17 i Instruktionen för taxeringsmyndigheterna) föreslagit samt rättvisa och billighet lärer fordra, vid beskattning af inkomst utaf kapital och arbete från inkomstens bruttobelopp bör afdragas bland annat ränta å upplånadt kapital och ränta å lånt rörelsekapital, samt inkomst af fastighet väl obestridligen härflyter från kapital och arbete, så synes mig jemväl rättvisa, billighet och följdriktighet fordra, att, vid beskattning af inkomst från fastighet, dylika afdrag få af den skattskyldige åtnjutas; likasom beloppet af bevillningen för dylik inkomst äfven i öfrigt lärer böra bestämmas efter hufvudsakligen enahanda grund, som i fråga om bevillning för annan inkomst tillämpas.

Med afseende derå att af skäl, som Grefve de la Gardie i sin reservation anfört, synnerliga svårigheter möta för anstäl-

lande af årlig nppskattning af inkomst från jordbruksfastighet, anser äfven jag i likhet med bemälde reservant, att i detta hänseende vissa medelsiffror måste antagas, hvilka, för att undgå faran af för hög beräkning, dock möjligen torde böra bestämmas något lägre än hvad Grefve de la Gardie föreslagit. Om sålunda antages, att i medeltal jordbruksfastighet gifver årligen i rent arrende 3 procent af taxerings- eller saluvärdet och såsom afkastning för brukning, inventarier och driftkapital 2 procent af samma värde, skulle i tillämpning af de utaf mig nu antydda grunder fastighetsbeskattningen för en *icke skuldbelastad* jordbruksfastighet af 100,000 kronors taxeringsvärde komma att utfalla sålunda:

Bevillning för förmånen att ega fastigheten:

= 1 öre för hvarje 100 kronor af värdet ..... 10 kronor.

Inkomstbevillning:

= 1 procent af 3,000 kronor = arrendeinkomsten ... 30 »

1 procent af 2,000 = inkomsten genom brukning, inventarier och driftkapital ..... 20 »

Summa 60 kronor.

Är nu fastigheten belastad med skuld, bör räntan derå afräknas från berörda 3,000 kronor och bevillning påföras endast för återstoden, likasom, i händelse fastighetens brukare häftar i skuld för inventarier eller driftkapital eller för båda, räntan å samma skuld bör afdragas från förenämnda 2,000 kronor och bevillning likaledes påföras endast för återstoden.

För beräkning af inkomst af annan fastighet än jordbruksfastighet möter deremot, såvidt jag kan finna, i allmänhet icke någon svårighet, hvarför uppskattning af inkomsten från sådan fastighet årligen torde böra ega rum, och sedan från den uppskattade inkomsten afräknats, dels årliga räntan på den skuld, för hvilken fastigheten må häfta, dels utgifter för underhåll m. m., bevillning för återstoden påföras.

Såsom skäl mot rätt för den skattskyldige att vid fastighetsbeskattning njuta afdrag för ränta å i fastigheten inteck-

nad skuld har framhållits, bland annat, att en mängd inteckningar äro dels obegagnade, dels af fastighetsegarne sjelfva inlösta, ehuru ej dödade, dels ock belånade allenast till en del af det intecknade beloppet.

Häremot tillåter jag mig erinra, att den omständighet, att inteckning är beviljad i en fastighet, naturligtvis icke ensamt i och för sig utgör bevis derpå, att fastigheten är belastad med skuld, motsvarande det intecknade beloppet,

att skattskyldig, som vid beskattning af hans fastighet vill åtnjuta afdrag för ränta å intecknad skuld, följaktligen måste styrka att, och i hvilken mån inteckningen blifvit af honom inlöst eller eljest vara obegagnad, samt

att, i detta hänseende någon större svårighet icke kommer att förorsakas skattskyldig fastighetsegare, än den som redan för närvarande en för inkomst af kapital beskattad person måste underkasta sig, derest han önskar att vid sådan beskattning njuta afdrag för ränta å upplånadt kapital, eller att, då sådant påfordras, åstadkomma bevisning derom, att han verkligen häftar i den skuld, för hvars ränta han vill tillgodonjuta afdrag.

I betraktande häraf synas mig omförmälda skäl mot medgifvande för skattskyldig fastighetsegare att vid beskattning af inkomst från fastigheten njuta afdrag för ränta å den skuld, hvari fastigheten verkligen häftar, icke kunna tilläggas någon nämnvärd betydelse.

I anledning af de föreslagna bestämmelserna om beskattning af allmänningar och annan skogsmark, anser jag mig böra serskildt erinra, att dessa bestämmelser i deras nuvarande skick antagligen skulle komma att af beskattningsmyndigheterna på olika sätt tillämpas och att dessa föreskrifter derför synas mig böra förtydligas.

Enär, såvidt jag kan finna, årligt uppskattande af inkomst från fiske icke lärer möta någon större svårighet än upp-

skattning af annan inkomst af kapital och arbete, synes mig fiske i fråga om beskattning böra hänföras till annan fastighet.

För den föreslagna serskilda beskattningen af inkomst genom försäljning af skog förefinnes nog efter min åsigt giltig anledning, men jag befarar, att föreskriften härom, sådan den i förslaget blifvit affattad, ej sällan kan leda dertill, dels att beskattningen kommer att träffa annan person än den, som inkomsten i verkligheten tillgodokommit, dels ock att genom försäljningen lösgjordt kapital i åtskilliga fall kan komma att såsom inkomst beskattas.

Jemväl denna föreskrift synes mig således böra förtydligas och fullständigas.

Enligt de föreslagna bestämmelserna i Förordningens § 7 *e)* jemförda med § 10 mom. 2 *b)* skulle bevillning utgöras för inkomst, som enligt gällande föreskrifter, kan vid lediga ecklesiastiska sysslor tillfalla pensionsanstalter m. fl. i sist nämnda del af förslaget upptagna inrättningar, hvilka för närvarande äro från bevillning för dylik inkomst frikallade, men som giltigt skäl till den sålunda föreslagna förändringen efter min uppfattning icke förekommer, synas mig omförmälda inrättningar böra fortfarande vara från utgörande af bevillning för dylik inkomst befriade.

Lifligt instämmande uti hvad Kammarrätten i sitt underdåniga utlåtande anför rörande nödvändigheten deraf, att bevillningsförordningen klart och tydligt bestämmer, hvilket års inkomst, som beskattningen afser, kan jag likväl biträda hvarken kommitterades förslag i § 9 mom. 3 derom, att de i detta moment omförmälda slag af inkomst borde taxeras för löpande

året, men att dervid, *der så ske kunde*, ledning borde tagas af förhållandena under nästföregående år, eller det af Kammarrätten framstälda förslag att jemte bestämmelse derom, att det löpande årets inkomster skulle under taxeringsåret beskattas, stadgande borde meddelas i den riktning, att vid taxeringen dessa inkomster borde ovilkorligen upptagas till enahanda belopp med det, hvartill nästföregångna årets beskattningsbara inkomster i verkligheten ansåges hafva uppgått.

Beskattning under ett beskattningsår af inkomsterna under det nästföregående året skulle visserligen i en mängd fall medföra lättnad vid beskattningsarbetet, men olägenheterna af en sådan beskattningsmetod synas mig dock betydligt öfverväga fördelarne.

Dessa olägenheter, hvilka uti Kammarrättens underdåniga utlåtande äfven omförmälas, äro hufvudsakligen:

att inkomst af rörelse, som börjat först under taxeringsåret, icke blifver det året beskattad;

att deremot bevillning för inkomst af rörelse, som upphört, kommer att påföras först under året näst efter det då rörelsen afslutats och erläggas först under början af det näst derpåföljande året; samt

att af denna beskattningsmetod i många fall skulle blifva en följd, dels att den skattskyldige komme att betala bevillning för en hög inkomst under en tid då hans rörelse möjligen lemnade betydlig förlust, hvilket antagligen ej sällan hos den skattskyldige skulle väcka ovilja mot beskattningen, dels ock med hänsyn till den längre tid, som komme att förflyta emellan det år, då den beskattade inkomsten verkligen tillfallit rörelseidkaren, och det år, då bevillningen för samma inkomst skulle erläggas, ej sällan förändringar, väsentligen inverkande på beskattningen, kunde inträffa, såsom att den skattskyldige råkat i obestånd, att han lemnat beskattningsorten o. s. v., hvarigenom statsverkets säkerhet för bevillningens utbekommande skulle äfventyras.

Då nu, såvidt jag kan finna, tillämpning af förenämnda utaf Kongl. Kammarrättens pluralitet framstälda förslag i sjelfva verket just skulle leda dertill, att icke beskattningsårets, utan det derförut nästföregångna årets inkomst komme att under beskattningsåret taxeras, och detta förslag således skulle medföra nyss antydda olägenheter;

då jemväl kommitterades förslag i förevarande hänseende synes mera, än motsvarande föreskrifter i nu gällande bevillningsstadga, komma att verka till taxering icke af beskattningsårets, utan af det derförut nästföregångna årets inkomst, samt

då nu gällande bestämmelser derom, att ifrågavarande slag af inkomster skola taxeras för det löpande året och att, i *saknad af annan tillförlitligare grund för uppskattningen*, ledning dervid må tagas af förhållandena under nästförutgångna år, efter min uppfattning ganska tydligt innebära, att det är det löpande och ej det nästföregångna årets inkomst, som beskattas, och att det således är beloppet af det löpande årets inkomst, som bör utredas och bestämma beskattningen,

så, och för den händelse kommitterades förslag rörande tiderna för taxerings- och pröfningsnämndernas sammanträden, likasom tiden för besvärs anförande mot Pröfningsnämnds beslut, på sätt Kammarrätten hemstält, icke varda antagne, anser jag för min del nyss omförmälda nu gällande bestämmelser böra bibehållas.

Skulle åter kommitterades förslag rörande tiderna för beskattningsnämndernas sammanträden och tiden för anförande af besvär mot Pröfningsnämnds beslut godkännas, synes mig deraf blifva en nödvändig följd, att beskattningen måste afse, *icke det löpande beskattningsåret, utan det derförut näst föregångna*, enär i motsatt fall ej mindre den skattskyldige skulle beröfvas möjligheten att åstadkomma sådan utredning, som erfordrades för vinnande af ändring i en honom påförd för hög bevillning, och således blifva rättslös, än den myndighet, hvilken skulle

pröfva besvär, som anförts emot Pröfningsnämnds beslut, komme att sakna erforderlig grund för sådan pröfning.

Jemte det jag instämmer uti hvad Kongl. Kammarrätten uti det underdåniga utlåtandet anför rörande de föreslagna bestämmelserna i Förordningens § 11, punkterna 3 och 4, att inkomst af rörelse skall beskattas, der rörelsen *å en eller flera orter hufvudsakligen utöfvas,* tillåter jag mig ytterligare emot förslagets godkännande i denna del framhålla, att ett bland de väsentligaste hindren mot en rättvis och jemlik taxering förefinnes just i dessa äfven i nu gällande bevillningslagstiftning intagna bestämmelser, samt att således för vinnande af en rättvis och jemlik taxering är af synnerlig vigt att, med ändring af dessa bestämmelser, föreskrift meddelas i den syftning, att inkomst utaf hela den verksamhet, som en skattskyldig på ett eller flera ställen kunde utöfva, komme att endast på ett ställe beskattas.

Uti § 60 af förslaget föreskrifves bland annat, att hvarje Pröfningsnämnd i riket skall välja årligen inom sig två ledamöter att på ordförandens i Öfverskattenämnden kallelse i Öfverskattenämnden inträda under behandlingen och afgörandet af taxeringsfrågor, som utgjort föremål för beslut af den Pröfningsnämnd, af hvilken de äro valda; och föreskrifves vidare uti förslagets § 61 mom. 2, att, så snart tiden för besvärs anförande öfver Pröfningsnämnds beslut gått till ända, Konungens Befallningshafvande skall till ordföranden i Öfverskattenämnden insända förteckning å anförda besvär.

I anledning af dessa föreskrifter anser jag mig böra fästa uppmärksamhet derpå

att hädanefter som hitintills besvär utan tvifvel i en mängd fall komma att hos den Pröfningsnämnden närmast öfverord-

nade myndighet, som har att handlägga beskattningsmål, anföras i taxeringsfrågor, hvilka icke varit föremål för något särskildt beslut af Pröfningsnämnd,

att ett ej ringa antal besvär i beskattningsmål inkomma till Konungens Befallningshafvande först efter besvärstidens utgång;

att anledningen härtill merändels är den, att en person fått sig påförd bevillning å en ort, der han ej ansett sig vara skattskyldig, och derför ej erhållit kännedom om beskattningsåtgärden förr än vid eller efter uppbördsstämman, då den påförda bevillningen honom affordrats;

att nu omförmälda besvär naturligtvis icke kunna upptagas å den förteckning, som Konungens Befallningshafvande enligt § 61 mom. 2 skulle till Öfverskattenämnden öfversända;

att i följd häraf antagligen kan komma att inträffa att, efter det de inom besvärstidens utgång till Konungens Befallningshafvande ingifna besvär öfver en viss Pröfningsnämnds beslut blifvit af Öfverskattenämnden afgjorda och de tvänne af omförmälda Pröfningsnämnd utsedde ledamöterne återvändt till sina hemorter, ytterligare besvär till Öfverskattenämnden tid efter annan inkomma, i hvilkas afgörande bemälde ledamöter skola deltaga; samt

att således de af Pröfningsnämnden valde ledamöterna uti Öfverskattenämnden torde, för fullgörande af det dem enligt § 60 i förslaget tillhörande åliggande, ej sällan nödgas företaga ett obestämdt antal resor emellan deras hem och hufvudstaden, hvarigenom ej ringa uppoffring af tid och kostnad kommer att förorsakas.

Då med hänseende till bevillningsmålens särskilda beskaffenhet de reglor, som i allmänna lagen förekomma rörande bevisning, i åtskilliga hänseenden icke äro i nämnda mål tillämpliga, samt i följd häraf åstadkommande af nöjaktig bevisning i

bevillningsmål för den skattkyldige i många fall är förenadt med stora svårigheter, vore det efter mitt förmenande af synnerlig vigt, att i bevillningslagstiftningen intoges i detta hänseende erforderliga bestämmelser, såsom: angående de vilkor, under hvilka öfver rörelse förda räkenskaper eller utdrag deraf borde tillerkännas vitsord; om och under hvilka vilkor edgång må kunna såsom bevisningsmedel användas o. s. v.; och då kommitterade ej häråt synas egnat någon uppmärksamhet, samt följaktligen härutinnan ej heller föreslagit några bestämmelser, måste jag för min del anse sådant såsom en betänklig brist i föreliggande förslag.

Likaledes hade det efter min mening varit särdeles önskvärdt, att kommitterade meddelat förslag till i möjligaste mån fullständiga föreskrifter rörande beräkning af de afdrag, som vid bestämmande af skattskyldigs beskattningsbara inkomst böra tillgodokomma den skattskyldige: för slitning af inventarier och maskiner; för minskadt värde å qvarvande lager; om genom varors utlemnande på kredit uppkommer förlust, som likväl ej blifver känd förr än efter utgången af det år, då varorna utlemnats; med flera vid handläggning af bevillningsmål ofta förekommande och vid dessa måls afgörande synnerligen inverkande frågor; helst saknad af föreskrifter i lagstiftningen härutinnan leder till en vacklande tillämpning af bevillningsstadgan och tvifvelsutan mången gång vållar en orättvis och icke jemlik beskattning.

Rörande förslagets brister i öfrigt, såvidt de icke blifvit i Kammarrättens underdåniga utlåtande anmärkta, tillåter jag mig att åberopa och hänvisa till hvad Professoren Rydin i sin afgifna reservation härom anfört.

I öfrigt instämmer jag uti det af Kammarrätten beslutade underdåniga utlåtande i ärendet.»

År och dag som ofvan.

In fidem
Carl Folcker.